

Bijlagen

BELANGRIJKSTE PERSONAGES

George Gordon Noel Byron – Lord Byron

Londen 22 januari 1788 – Missolonghi (Griekenland) 19 april 1824

Engels dichter, zoon van John Byron en zijn tweede echtgenote Catherine Gordon, een rechtstreekse afstammeling van de Schotse koning Jacob I. Vader John werd beter gekend als ‘Mad Jack’ en heeft zijn zoon nauwelijks gekend. De dichter werd geboren in een lodge in Londen, Holles Street 16, aan Cavendish Square.

George Byron erft op jonge leeftijd de titel 6de Lord Byron van zijn oom, admiraal Lord John Byron – ook genoemd Foulweather Jack – die sneuvelde op Corsica. Het geslacht Byron zou teruggaan tot de periode van Willem de Veroveraar. De adellijke titel werd verleend door Charles II aan Sir John Byron omwille van hun verdiensten en gunsten aan de Royalisten tijdens de Civil War begin 17de eeuw.

Nadat William ‘The Wicked’ Byron overleed, erfde George Gordon Newstead Abbey, nabij Nottingham.

Na twee vroege uitgaven kwam zijn eigenlijke debuut in 1807. *The Hours of Idleness* verscheen tijdens zijn studies aan het Trinity College Cambridge. Dit was een succes bij

het publiek, maar het kreeg een vernietigende kritiek van de toenmalige Britse literatuurpauzen. Op satirische wijze trekt Lord Byron dan van leer tegen de English Bards and Reviewers, zoals William Wordsworth. Dit zal tijdens zijn korte leven nooit ophouden en hiermee vindt hij een nieuwe romantische eigenzinnige, libertijnse stijl.

Tijdens een 'Grand Tour' naar Griekenland en Albanië, met o.a. zijn vriend John Hobhouse, begint hij aan de klassiek geworden *Childe Harold's Pilgrimage*. Met *Don Juan* verwerft hij, samen met Shelley en Keats, een eigen plaats bij de tweede generatie Romantic Poets van de 19de eeuw.

Lord Byron werd geboren met een horrelvoet of klompvoet, tot grote ontsteltenis van zijn moeder bij zijn geboorte. Het werd voor hem een levenslange frustratie. Dit maakte dat hij zijn rechtervoet wat sleepte, maar dat was geen bezwaar voor de talrijke dames die zijn ledikant deelden. Hij zou nooit deelnemen aan danspartijen, maar was een uitzonderlijk geoefend zwemmer.

Byron overlijdt in Missolonghi – 36 jaar oud – waar hij als bevelhebber van een Griekse eenheid deelneemt aan de Grieks-Turkse oorlog. Hij sneuvelt niet op het slagveld, maar in een ziekbed aan malaria. Zijn gebalsemde lichaam werd met het zeilschip Florida naar Engeland gebracht. Hij werd begraven in de familiecrypte in de St. Mary Magdalene Church in Hucknall, nabij Nottingham.

Zijn enige wettelijke dochter, Ada Byron Lovelace, werd later als wiskundige bekend als grondlegster van de eerste computersystemen. Door zijn scheiding na amper een jaar huwelijk met Annabelle Milbanke, heeft hij haar nauwelijks enkele weken gekend.

Hij raakte verstrikt in een incestschandaal door zijn verhouding met zijn halfzuster Augusta, wier derde kind, Medora, vrijwel zeker zijn dochter was.

Er is sprake van een buitenechtelijke zoon, die hij zou hebben verwekt bij een dienstmeisje tijdens de periode in Newstead Abbey. Dit konden we nergens bevestigd krijgen.

Met Claire Clairmont, de stiefzuster van Mary Shelley, had hij een dochter, Allegra. Door zijn toedoen werd deze opgevoed in een klooster nabij Ravenna. Daar overleed zij op 5-jarige leeftijd aan tyfus. Zijn grote Italiaanse liefde, Teresa Contessa Guiccioli, leerde hij kennen in Ravenna en Venetië. Na zijn dood heeft zij meermaals Newstead Abbey, en zijn relieken nabij Nottingham bezocht.

Lord George Gordon Byron leefde in een bijzonder woelig tijdperk. Hij werd geboren een jaar na het ontbranden van de Franse Revolutie. In Groot-Brittannië was het industriële tijdperk op gang gekomen. Veelvuldige oorlogen en onlusten tekenden het tijdsbeeld gedurende de eerste helft van de negentiende eeuw. De kloof tussen de koningshuizen, de aristocratie en het verpauperde volk was heel diep geworden.

Daarin is de libertijnse kring rond Lord Byron een apart fenomeen, dat verder gaat dan de literaire uitingen met een voorliefde voor de klassieken, waarop hun romantische poëzie was gebaseerd.

John Byron

7 februari 1756 – Valenciennes (Frankrijk) 2 augustus 1791

De vader van Lord Byron werd beter bekend als 'Mad Jack', omwille van zijn liederlijke levenswandel, zijn reputatie als vrouwenloper, zijn gokverslaving en vele schulden. Hij heeft nauwelijks aandacht besteed aan zijn zoon.

John Byron was de tweede zoon van viceadmiraal John Byron en de kleinzoon van de 4de Lord Byron. Hij kreeg zijn opleiding aan de Westminster School, waar hij de rang van kapitein bij de Coldstream Guards behaalde.

Zijn eerste vrouw, Amelia Osborne, was de moeder van Augusta. Deze halfzuster van Lord Byron was de enige van de drie kinderen die in leven bleef. Augusta zou een belangrijke rol spelen in het leven van de dichter. Na het overlijden van Amelia in 1784 huwde John Byron met Catherina Gordon. Zij werd de moeder van Lord George Gordon Byron. John en Catherina kenden een kortstondig, stormachtig huwelijk waarbij 'Mad Jack' erin slaagde in de kortste tijd haar fortuin te verkwisten.

Volgens Lord Byron zou zijn vader in Valenciennes zelfmoord hebben gepleegd door zijn keel over te snijden. Andere bronnen verwijzen naar een overdosis alcohol en tuberculose. Hij was daar op de vlucht voor zijn schuldeisers.

'Mad Jack' werd 35 jaar.

Catherine Gordon

? Aberdeen 1770 – Londen 1 augustus 14 juli 1811

Deze rechtstreekse afstammeling van James I van Schotland werd ook wel 'Golden Dolly' genoemd. Zij was bekend als erg gefortuneerd. Haar familie kende een trieste geschiedenis van vroege en dramatische overlijdens. Een ervan werd vermoord, een ander werd opgehangen en haar vader, George Gordon, pleegde zelfmoord door zich in het Kanaal van Bath te verdrinken.

Ze woonde in Bath toen zij John Byron ontmoette. Ze huwden daar op 13 mei 1785 nadat zij een belangrijk deel van haar kapitaal had ingebracht. Een jaar later was 'Mad Jack' erin geslaagd haar financieel te pluimen. Zij heeft hem dit nooit kwalijk genomen. Dit volstond echter niet en om aan zijn schuldeisers te ontkomen, vluchtte hij naar Frankrijk. De toen 18-jarige Catherine volgde hem terwijl zij zwanger was van haar enige kind, George, de latere Lord Byron.

Catherine Gordon had met haar streng calvinistische opvattingen al op jonge leeftijd een passie voor literatuur. Haar zoon had het dus van geen vreemden. Ze had een opvliegend karakter, zodat de echtelieden ook na hun verhuis naar Aberdeen, in een aparte woning in dezelfde straat gingen wonen. De stemmingswisselingen had Lord Byron blijkbaar ook van zijn moeders genen.

Lady Gordon was hysterisch toen zij vaststelde dat haar zoon met een horrelvoet werd geboren. Dit bleef voor beiden verder een levenslang trauma. Ze overleed terwijl Lord Byron terugkeerde van zijn 'Grand Tour' naar Griekenland en Albanië. Hij kwam net te laat vanuit Londen aan in Newstead Abbey om haar laatste ogenblikken mee te maken. Op dat ogenblik werkte hij aan *Childe Harold Pilgrimage*.

Catherine Gordon werd begraven in het familiegraf in Hucknall Church, waar ook William The Wicked al was bijgezet. Lord Byron zou volgen en nadien ook zijn dochter Ada Lovelace.

Anna Isabelle Milbanke

Durham (E) 17 mei 1792 – Londen 16 mei 1860

Dochter van Sir Ralph Milbanke en Judith Noel. Echtgenote van Lord Byron. Hun huwelijk duurde nauwelijks een jaar. Annabelle was maar pas bevallen van hun dochter Ada, toen zij al gescheiden waren. Byron noemde haar 'Miss Parallelogram' wegens haar belangstelling voor wiskunde en wetenschappen. Na de geboorte van zijn dochter vertrok hij uit Engeland om er nooit terug te keren.

De ouders van Annabelle hadden Cambridge-professor William Frend ingehuurd voor een privéopleiding. Hierdoor kreeg zij cursussen klassieke literatuur, filosofie, natuurwetenschappen en wiskunde, die zij normaal aan de universiteit moest volgen. Het waren ook de ouders die aandrongen op een vlugge scheiding, omdat Byron vaak vreselijk tekeer ging en het huwelijksleven ondraaglijk werd. Ze verweet de dichter ook een incestueuze verhouding met zijn stiefzuster Augusta.

Annabelle hield hun dochter na het vertrek van haar vader ver weg van de Londense literaire kringen. Ze stimuleerde Ada om zich te vervolmaken in de wiskunde. Dit had verregaande gevolgen toen Ada in Cambridge in contact kwam met vooraanstaande vorsers. Annabelle heeft het succes van haar dochter nog kunnen meemaken.

Als voorvechtster van de afschaffing van de slavernij en voorstander van humanere toestanden in de gevangenissen, kreeg Annabelle sociaal-humanistische faam. Als filantrope richtte ze de Ealing Groove School op. Ze overleed aan borstkanker op de leeftijd van 67 jaar. Haar dochter was toen al acht jaar overleden aan baarmoederkanker.

Ada Byron Lovelace

Londen 10 december 1815 – Londen-Marylebone 27 november 1852

Geboren als Augusta Ada Byron en dochter van Annabelle Milbanke en Lord Byron.

Ada heeft haar vader nooit gekend. Hij vertrok kort na haar geboorte naar het Europese vasteland. Uit zijn geschriften – ook in zijn poëzie – toont Byron vaak op emotionele wijze zijn heimwee naar Londen met vooral de wens zijn dochter terug te zien. Tot op zijn sterfbed in Missolonghi bleef zij door zijn hoofd spoken.

Dochter Ada was als wiskundige erg beïnvloed door haar moeder Annabelle Milbanke. In Cambridge leerde zij de wetenschapper Charles Babbage kennen en vertaalde voor hem diens plannen van het Frans naar het Engels. Ze werd bekend als de eerste ‘ontwerpster van de computer’ door haar beschrijving van de analytische machine. Met dit programma bracht zij symbolen volgens vaste regels om een machine te manipuleren tot snelle taalkundige resultaten. Zij beschreef in detail hoe deze analytische machine kon worden gebruikt om ook muziek te componeren en wetenschappelijke artikels samen te stellen.

Babbage was enkel geïnteresseerd in rekenkundige oplossingen via deze ‘prototypes’ van de computer en kreeg pas later resultaat.

Ada verkeerde in de hoogste kringen en trouwde op 8 juli 1835 met Baron William King, 1ste Earl of Lovelace. Ze had contacten met o.a. Charles Dickens en werd ontvangen door Queen Victoria als The Right Honourable the Countess of Lovelace.

En toch had zij ook een aardje naar haar vader. Op het eind van haar leven bekende zij buitenechtelijke verhoudingen. Graaf Lovelace heeft haar voor die misstappen gulhartig vergiffenis geschonken.

Geheel haar korte leven (ze werd net als haar vader 36 jaar) sukkelde zij met haar gezondheid. Zij overleed aan de gevolgen van baarmoederkanker en bleef kinderloos.

Tot op heden laat zij haar sporen na. De programmeertaal van het Amerikaans ministerie van Defensie wordt nog steeds ‘Ada’ genoemd. De Lovelace Onderscheiding wordt uitgereikt door de British Computer Society. Jaarlijks is er een Ada Lovelace Day om vrouwen in de belangstelling te plaatsen, die zich bekwamen in wiskunde en natuurwetenschappen.

Augusta Byron Leigh

Londen 26 januari 1783 – Londen 12 oktober 1851

‘Mad Jack’ Byron had bij zijn eerste vrouw zijn enige dochter Augusta. Ze was vijf jaar ouder dan zijn zoon Georges uit zijn tweede huwelijk. Augusta’s moeder overleed na haar geboorte. Ze werd opgevoed door haar grootmoeder Lady Holderness. Toen deze overleed, kwam ze terecht bij

diverse verwanten en vrienden.

Ze huwde met haar neef Luitenant-Kolonel George Leigh (1771-1850), zoon van generaal Charles Leigh en Frances Byron. Het blijft in de familie. Ondanks een erg ongelukkig huwelijk kregen ze zeven kinderen. Het derde kind Medora – genoemd naar een hoofdpersonage uit zijn succesrijke boek *The Corsair / De Boekanier* – is met vrijwel zekerheid een dochter van Lord Byron, haar stiefbroer.

George Byron ontmoette haar voor het eerst toen hij studeerde aan de elitaire Harrow School in Londen. Hij had nadien af en toe contacten met haar, vooral toen hij conflicten kreeg met zijn moeder Catherine.

Er ontstond een liefdesrelatie, die nooit zou overgaan, ondanks de vele amoureuze avonturen van Lord Byron. Onmiddellijk na zijn huwelijk met Annabelle had hij al opnieuw afspraken met haar. Dit was o.a. een reden voor zijn vroege scheiding en vertrek uit Engeland. Het incestueuze koppel riskeerde de galg indien hun verhouding officieel bekend werd. Zij bleven ontkennen, maar de geruchten werden steeds sterker en zorgden voor een schandaalsfeer in de salons. Er bleef een regelmatige briefwisseling tussen beiden en meermaals wilde hij dat Augusta naar Italië zou overkomen. Dit bleef bij onervulbare wensen.

Lord Byron heeft zijn dochter Medora nooit erkend. Zij bleef ook de naam dragen van haar ‘officiële vader’, de meestal onvindbare George Leigh.

Augusta Leigh overleefde haar dochter twee jaar. Ze werd 68 jaar.

Elisabeth Medora Leigh

15 april 1814 – 28 augustus 1849

De derde dochter van Augusta Leigh is geheel haar leven getekend gebleven door haar afkomst. Voor de buitenwereld bleef zij de dochter van de afwezige vader. Het is vrijwel zeker dat zij een kind van incest was. Lord Byron bezocht zijn stiefzuster al drie dagen na de geboorte van Medora.

Haar tweede naam was geïnspireerd op de heldin uit Byrons succesboek *'The Corsair'*. Veel twijfel was er niet en dit schandaal ging rond doorheen de Londense societykringen.

Byron vertelde spottend dat het kind op een aapje leek. Volgens het volksgeloof kon een kind, uit incest geboren, niet anders dan het uitzicht van een aap krijgen.

Geen wonder dat ook zij een ongewoon leven tegemoet ging. Als tiener had ze al een verhouding met de man van haar oudere zuster. Deze Henri Trevanion bezorgde haar een dochter, Marie Violette (19 mei 1834 – + 1873). Deze werd rooms-katholieke kloosterzuster. Ze werd financieel gesteund door Lord Byrons ex-vrouw Annabelle Milbanke en hun dochter Ada Lovelace. Annabelle had Ada verzekerd dat Medora haar halfzuster was.

Medora had later nog een verhouding met een Franse officier, maar deze liet haar over aan zijn ondergeschikte Jean-Louis Taillefer. Met deze kreeg ze een zoon, Elie (27 januari 1846 – 29 januari 1900). Deze werd later eveneens een katholiek priester. Taillefer erkende ook haar eerste buitenechtelijke kind.

Ze woonden in de streek van Aveyron, ook de omgeving van de Tarne, in Zuid-Frankrijk.

Elisabeth Medora Leigh, dochter van Lord Byron, overleed in Versols-et-Lapeyre, een klein dorpje in de Aveyron, en ligt er ook begraven. Ze werd 35 jaar, een jaar jonger dan Byron toen deze overleed.

William Byron 'The Wicked'

5 november 1722 – Newstead Abbey 19 mei 1798

Hij werd ook 'The Devil', de Duivel, genoemd en hij heeft zijn naam alle eer aangedaan. William was de grootoom van Lord Byron en de zoon van William Byron. Hij werd op zijn 16de luitenant in de Royal Navy en was op zijn 17de al verantwoordelijk voor een Stichting die zorg had voor verlaten baby's. Hij huwde met Elisabeth Shaw en werd verkozen tot Grand Master of the Premier Grand Lodge of England.

Vanaf 1765 begon zijn hobbelige parcours en ging hij zich te buiten aan de meest waanzinnige uitpattingen. Op 26 januari 1765 doodde hij zijn neef en buurman William Chaworth in een zwaardduel in een taverne in Londen. Beiden waren zwaar dronken.

William Byron werd schuldig bevonden aan doodslag en een tijdlang opgesloten in de Tower. Uiteindelijk kwam hij er vanaf met een kleine boete.

Bij zijn terugkeer naar het landgoed Newstead Abbey, nabij Nottingham, hing hij het bewuste zwaard als een trofee aan de muur. Dit bezorgde hem de naam 'The Wicked', en hij was er nog trots op ook. Wat volgde was een aaneenschakeling van incidenten, gekke invallen en uitbundige party's.

Op zijn enorme domein bouwde hij een burcht en twee forten. Met een heus kanon speelde hij 'oorlogje', waarbij zijn knecht Murray vaak de enige tegenspeler was. De vijvers waren geschikt voor 'zeeslagen'. Toen zij het niet meer kon aanzien, zwaaide echtgenote Elisabeth uiteindelijk: 'tot nooit meer'. The Wicked verving haar prompt door een van haar dienstmeisjes, die bekend werd als 'Lady Betty'.

Deze Byron zorgde ervoor dat Newstead Abbey in de kortste keren verviel tot een ruïne. Alles van waarde was verdwenen. Zijn erven – ook Lord George Byron – keken aan tegen een berg schulden. Ook een aantal kolenmijnen in Rochdale had hij al verpand. Voordien had hij een massaal aantal oude bomen laten rooien op het domein. Maar ook dat was onvoldoende om zijn schuldeisers te voldoen.

Toen de dichter Lord Byron Newstead Abbey erfde, leek dit een slagveld waar de ratten vrij spel hadden, de ruimten lagen vol vleermuizenstront, lege drankflessen en vuilnis. Hier had de dichter een relatie gehad met Mary Chaworth, de kleindochter van de man die ‘The Wicked’ had gedood tijdens een duel.

The Wicked had hem wel twee pistolen nagelaten. Lord Byron heeft deze tot zijn laatste dag bij zich gedragen. Oom William stierf als een verdwaasde zonderling, maar werd toch 75 jaar. Bijna het dubbele van zijn beroemde neef.

John Hobhouse

27 juni 1786 – 3 juni 1869

Hobhouse was twee jaar jonger en vertrok samen met Lord Byron op 2 juli 1809 vanuit Falmouth (Cornwall) per pakketboot voor hun ‘Grand Tour’ naar Griekenland, Albanië en Turkije. John Hobhouse keerde echter vroeger terug en zou deze tocht eveneens beschrijven. Hobhouse en Byron leerden elkaar kennen in het Trinity College aan de universiteit Cambridge en bleven levenslang bevriend.

Na zijn terugkeer naar Engeland werd hij politiek actief.

Hoewel hij – net als Lord Byron – sympathieën had voor Napoleon, zou hij toch deelgenomen hebben aan de Slag bij Dresden in 1813 in dienst van Engeland. Byron geeft hiervan geen bevestiging in zijn dagboeken of brieven.

John Hobhouse was o.a. ‘Best Man’ of getuige bij de vreemde huwelijksplechtigheid van Lord Byron en Annabelle Milbanke. Toen dit huwelijk een jaar later uitliep op een scheiding, nam hij gedeeltelijk deel aan Byrons tweede en definitieve tocht op het Europese vasteland.

Vooraf tijdens de periode in Venetië maakte hij voor Byron een soort van reisschema naar belangrijke plaatsen in Italië.

Als politicus en lid van het Lagerhuis gebruikte hij de term: ‘His Majesty’s Loyal Opposition’. Niettemin brachten zijn radicale sociale standpunten hem een tijdlang in de gevangenis. Hobhouse speelde een belangrijke rol om Byron te overtuigen deel te nemen aan de Grieks-Turkse oorlog. Hij zette hem aan de leiding te nemen van de Filhellenen. Dit werd het vroegtijdige einde van de dichter, die overleed aan malaria, zonder grote daden te hebben verricht op het slagveld.

Na de dood van Lord Byron was hij, samen met Thomas Moore, Kinriard en uitgever John Murray, verantwoordelijk voor de verbranding van diens *Mémoires*, waardoor een belangrijk document van Byron verloren ging. Hobhouse heeft altijd de losbandige levenswandel van zijn vriend vergoelijkt en toegedekt.

John Hobhouse vervulde nog tal van officiële functies en werd o.a. staatssecretaris van Oorlog en voor Ierse zaken. Vanaf 1851 was hij lid van het Hogerhuis en kreeg hij de titel Baron Broughton.

Tot zijn dood in 1869 bleef hij literair actief en schreef

boeken en artikelen, waarbij hij ook zijn kennis van Italië aantoonde. Hij werd 85 jaar.

Teresa Contessa Guiccioli

Ravenna ? 1800 – Firenze 1873

Byron ontmoette de toen 19-jarige Teresa Guiccioli in Venetië, toen hij werkte aan de eerste vijf canto's van *Don Juan*. Teresa, een blondine, wat ongewoon is voor een Italiaanse, was toen al getrouwd met graaf Guiccioli, die driemaal zo oud was. De graaf liet aanvankelijk toe dat de dichter haar 'Cavalier Servante' werd, maar uiteindelijk werd het hem toch teveel en volgde er een scheiding. Dit gebeurde met uitzonderlijke toestemming van paus Pius VII. Hertrouwen of samenwonen was niet mogelijk, dus bleef zij onder de hoede van haar familie om te vermijden dat zij naar een klooster werd verwezen.

Wat zij eerst aanzag als een flirt, werd een passionele verhouding. Ooit zegde zij: 'Eerst was het amusement, nu ben ik zijn slavin ...'

Voordien had Byron al een aantal amoureuze avonturen beleefd in Venetië, wat hem wel eens zuur opbrak. Teresa bleef vanaf 1819 tot zijn vertrek naar Griekenland in 1823 zijn geliefde en maakte de woelige jaren mee, waarin haar familie Gamba betrokken was bij revolutionaire acties om Italië te bevrijden van de Oostenrijkers door o.a. de Carbonari (Houtskoolbranders-Vrijmetselaars) te steunen.

Een misgeboorte in Ravenna zou wel het gevolg kunnen zijn geweest van hun nog prille seksuele relatie. Met Teresa

eindigde ook grotendeels zijn jacht naar steeds nieuwe, meestal erg jonge vrouwen. Hoewel hij zich af en toe nog door een ‘tussendoortje’ liet verleiden, en contact bleef hebben met zijn halfzuster Augusta, bleef Teresa de vrouw die het het langste bij hem uithield. Zij bleef bij hem in moeilijke omstandigheden, verzorgde hem toen hij ziek was, beleefde angsten toen er oproer uitbrak.

Teresa Guiccioli volgde hem toen Byron en haar familie uit Ravenna en daarna uit Firenze onder politieke dwang moesten verhuizen. Ze was erbij in Pisa toen Shelley verdronk en vertrok met Byron naar Genua, vanwaar hij – samen met haar broer Pietro Gamba – naar Griekenland tegen de Turken ging strijden. Byron wou niet dat zij hen vergezelde omdat hij vreesde voor haar veiligheid. Een paar brieven en wat naschriften bij de brieven van Pietro was het laatste dat zij van hem vernam.

Teresa is vrij oud geworden. Ze schreef o.a. *Lord Byron's Life in Italy*, een boek van zowat 700 bladzijden, en hield hem tot haar dood in 1873 in haar hart. Zij bezocht Newstead Abbey (Nottingham) in 1835 en de plaatsen waar zij zijn nagedachtenis terugvond, o.a. Harrow School in Londen. Toen heeft ze ook Mary Shelley teruggezien en uitgever John Murray ontmoet. Teresa Guiccioli was helemaal niet tevreden over de eerste biografie over Lord Byron, die Thomas Moore had gepubliceerd.

In 1833 had ze Byrons stiefzuster Augusta al bezocht in St. James Palace in Londen.

Uiteindelijk sloot zij op late leeftijd nog een verstandshuwelijk met Markies de Boissy. Haar eerste echtgenoot Graaf Guiccioli was toen al overleden, dus kon ze zonder pauselijk of wettelijk bezwaar hertrouwen. Ze overleed in Firenze, 73 jaar oud.

Thomas Moore

Dublin 22 mei 1779 – Wiltshire 25 februari 1852

Niet te verwarren met Thomas More, de humanist en vriend van Erasmus, die in conflict kwam met Hendrik VIII en eindigde op het schavot.

Na een eerder stugge, en zelfs vijandige verhouding, werd deze 19de eeuwse literator een goede vriend en lector van Lord Byron.

Thomas Moore was een Iers dichter, net als Byron een satiricus en politiek propagandist. Zijn uitgebreide literaire werk verschilt nogal en werd o.a. vooral bekend door liedteksten als *The Last Rose of Summer* en *The Minstrel Boy*. Deze werden enorm populair. Zowat 130 gedichten van Thomas Moore groeiden uit tot Ierse Folk Melodies. *Lalla Rookh* wordt beschouwd als het meest vertaalde gedicht van deze periode.

Beiden zetten zich af tegen de eerste generatie romantici, zoals William Wordsworth en de Lake Poets. Ze hadden een vrij intense briefwisseling, vooral tijdens de reizen en het verblijf van Lord Byron in Italië. Byron hield vaak rekening met de opmerkingen en kritiek van Moore, wat zijn teksten betrof.

Tijdens zijn Venetiaanse periode kwam Tom (zoals Byron hem noemde) Moore hem opzoeken, maar deze was niet erg onder de indruk van de Dogenstad. Moore hield niet van het vele water en de Italiaanse mentaliteit was aan hem niet besteed. Bovendien was er geen societyleven met de aristocratie, zoals in de Londense salons.

In Venetië vertrouwde Byron hem zijn *Mémoires* toe met de vraag deze in bewaring te houden. Deze geschriften waren blijkbaar erg vervelend voor een aantal nabestaanden,

zoals Byrons ex-vrouw Annabelle Milbanke en zijn stiefzuster Augusta Leigh. Thomas Moore zou deze *Mémoires* verkocht hebben aan uitgever John Murray, maar op aandringen van vooral John Hobhouse werden deze verbrand in het kantoor van Murray.

De verzameling *The Poetical Works of Thomas Moore, collected by himself* verscheen in de periode 1840-1841 en omvat liefst tien delen. Postuum verscheen er nog poëzie en proza met satirische en humoristische inslag, o.a. ook met gedeelten uit de *Mémoires* van Lord Byron.

Hij overleed in het Graafschap Wiltshire in het zuidwesten van Engeland op 73-jarige leeftijd.

Claire Mary Jane Clairmont

Brislington 27 april 1798 – Firenze 19 maart 1879

De moeder van Lord Byrons buitenechtelijke dochter Allegra had tijdens haar jeugdjaren 'Jane' als roepnaam. Pas toen ze in het gezelschap van de Shelley's bij hem in Villa Diodati, nabij Genève in Zwitserland vertoefde, noemde zij zichzelf eerst Clara en dan Claire. Ze vond dat 'romantischer'.

Claire Clairmont werd geboren in Brislington, nabij Bristol. Ze was het tweede kind en enige dochter van Jane Vial Clairmont. De werkelijke identiteit van haar vader, de latere 'Sir' John Lethbridge, is pas recent ontdekt (in 2010). Haar moeder had hem 'Charles Clairmont' herdoopt om haar kinderen uit het illegale te houden.

Toen de latere Claire drie jaar oud was, hertrouwde moeder Jane met William Godwin, schrijver en filosoof. Die

bracht twee stiefzusters mee, waarbij ook de latere Mary Shelley. Deze was amper acht maanden ouder dan Claire. Deze kinderen waren van Godwins eerste vrouw, Mary Wollstonecraft, een hevige feministe voor haar tijd, die een paar jaar eerder was overleden. Met Claires moeder kreeg Godwin nog een zoon.

Al de kinderen van dit huishouden werden sterk beïnvloed door William Godwins radicale anarchistische overtuiging. Godwin gaf hen echter een prima opvoeding en stimuleerde hen ook de Bijbel en de klassieken te lezen. Moeder Mary Jane had de neiging haar eigen kinderen te favoriseren.

Hoe dan ook, zowel Claire als de latere Mary Shelley spraken reeds in hun tienertijd vlot Frans en beheersten nog vijf andere talen. De stiefzusters groeiden samen op en waren tegelijk vriendinnen. Ze zouden dit blijven tot er tijdens de periode in Pisa sprake van was dat Percy Shelley en Claire een dochter zouden hebben en dat zij voor de bevaling speciaal naar Napels waren gereisd. Het kind overleed vroegtijdig, maar vooral Byron was ervan overtuigd dat Claire Clairmont een kind van Shelley had gebaard. Het was voor hem een reden te meer om hun dochter Allegra buiten haar bereik te houden.

Claire was stapelverliefd geworden op Lord Byron in Londen toen hij de Shelley's leerde kennen en zij daar ook aanwezig was. 'Ik wil met je naar bed. Nu!' had zij hem gesmeekt. En zo gebeurde. Toen Byron vertrokken was uit Engeland en hij in Zwitserland, nabij Genève, opnieuw in het gezelschap was van de Shelley's, kwam Claire hem nage-reisd. Daar hadden zij opnieuw een korte verhouding, tegen de zin van de dichter. Vermoedelijk was zij toen reeds zwanger van hun dochter Allegra. Het meisje werd geboren in Bath nadat zij door Byron nogmaals werd afgewezen.

Het kwam nooit meer goed tussen beiden. Claire Clairmont bleef de Lord achterna zitten en op de zenuwen werken tijdens de jaren dat hij in Italië verbleef. Ze vertrouwde hem hun dochter toe omdat zij dacht dat het kind bij hem meer kansen zou krijgen. Toen hij de kleine Allegra in een klooster nabij Ravenna onderbracht, was ze woedend. Het meisje overleed daar op 5-jarige leeftijd aan tyfus.

Na de verdrinkingsdood van Percy Shelley reisde Claire Clairmont terug naar Londen en werkte er als muzieklerares. Ze kreeg er ruzie met haar familie en we vinden haar o.a. nog terug in Pisa, nadien een tijdlang in Parijs, als gouvernante in Rusland, in Dresden en in Oostenrijk. Na een tussenstop in Baden-Baden belandt zij terug in Firenze waar zij in een Britse kolonie samenleefde met haar nicht Paulina en zich bekeerde tot het katholicisme. Ze overleed er op 19 maart 1879, tachtig jaar oud. Tot het overlijden van haar stiefzuster Mary Shelley in 1851 onderhield zij met haar een bitter gestemde briefwisseling. Ze heeft Byron nooit kunnen vergeten en zei ooit: 'Hij heeft mij vijf minuten genot bezorgd en een leven vol ellende.'

Allegra Byron

Bath 12 januari 1817 – Bagnacavallo 20 april 1822

De buitenechtelijke dochter van Lord Byron en Claire Clairmont werd aanvankelijk Alba genaamd. Byron drong erop aan de naam te wijzigen en wou zelfs dat zij Allegra Biron zou heten en niet Byron. Daarmee wilde hij een onderscheid maken tussen haar en zijn wettige dochter Ada.

Tot Allegra vijftien maanden oud was, bleef zij in het gezelschap van haar moeder en de Shelley's. Toen dacht Claire Clairmont dat Byron haar meer kansen kon bieden. Zij was financieel ook afhankelijk van Percy en Mary Shelley en het boterde al niet zo goed meer tussen Mary en Claire. Het avontuur in Napels waar Claire van een dochtertje was bevallen, vermoedelijk van Percy, maakte dat zij ongewenst werd in hun midden.

Allegra kwam dan bij Byron in Venetië, maar in deze woelige periode werd het moeilijk om het kind daar fatsoenlijk op te voeden. Hij had ook nauwelijks aandacht voor zijn dochtertje. Het kind was een vrijbuitertje geworden. Ze sprak geen woord Engels meer, maar had een soort van Venetiaans Italiaans aangeleerd van de bedienden, die zij terroriseerde. Byron vroeg zijn halfzuster Augusta of zij bereid was zijn dochter in haar huishouden op te nemen. Dit was te veel gevraagd voor zijn geliefde stiefzuster.

Toen hij Teresa Guiccioli had leren kennen, bracht hij Allegra naar een klooster nabij Ravenna. Het was de bedoeling dat zij hier een katholieke opvoeding zou krijgen. Claire Clairmont heeft dit hem bijzonder kwalijk genomen en was verbolgen. Zij heeft geprobeerd hun dochter te ontvoeren en vroeg hiervoor bijstand van Shelley. Die weigerde en probeerde zijn vriend Byron te overtuigen om het kind samen met Claire groot te brengen.

1822 werd een vreselijk jaar. Allegra overleed op vijfjarige leeftijd in het klooster aan tyfus. Enkele maanden later verdronk Shelley nabij Livorno.

Lord Byron liet het stoffelijke overschot van zijn dochter overbrengen naar Londen. Ze werd begraven in Harrow, nabij de school van zijn jeugd, op een plaats waar hij zich ooit gelukkig had gevoeld. Dit mocht niet in de kerk gebeu-

ren, zoals Byron dit had voorbestemd. De plaatselijke geestelijke overheid verbood dit omdat deze Allegra beschouwde als 'een kind van de zonde'. Haar grafje blijft tot op heden onvindbaar.

Mary Chaworth

Annesley 27 december 1785 – Wiverton 6 februari 1832

Mary was de eerste werkelijk liefde van Lord Byron. Zij was zijn buurmeisje toen hij in Newstead Abbey verbleef nabij Nottingham. Er wordt aangenomen dat zij zijn eerste echte seksuele gevoelens voor een vrouw heeft losgemaakt. Dit heeft hij ook neergeschreven in een aantal poëtische teksten voor haar.

Mary was de kleindochter van William Chaworth, die door oom William Byron 'The Wicked' in een duel dodelijk werd getroffen in een Londense pub.

Zij woonde op het domein Annesley, op een steenworp van Newstead Abbey. De jonge dichter maakte veelvuldig wandelingen met zijn buurmeisje en hiervan werd een schilderij bewaard dat hen afbeeldt als een verliefd jong koppel-tje.

In een aantal publicaties wordt aangetoond dat Mary Chaworth zijn avances uiteindelijk niet beantwoordde. Toen haar gevraagd werd of het waar was dat zij met Lord George Byron ging trouwen, heeft zij geantwoord: 'Met die mankepoot trouwen? Nooit!'

Later bedacht zij zich en zocht opnieuw toenadering, maar voor Byron had zij afgedaan. Hij heeft dit aanzien als een vernedering en gaf haar geen tweede kans.

Margarita Cogni

° 1795 – + ?

Van de veelbesproken Margarita Cogni zijn alleen de turbulente tijden in Venetië bekend gebleven.

Haar opdringerige aanwezigheid in 1817 in Palazzo Mocenigo raakte tot in de Londense salons bekend. Van haar is vooral ook het mooie portret, een gravure van G. Harlow, overgebleven. Een ‘engeltje’, een lief gezichtje dat venijnige uitvallen kon hebben als er niet aan haar willetje werd voldaan. Dit portret wordt nog steeds aangeboden op Internet, is zichtbaar op kopjes en porselein. Een hebbeding.

‘La Fornarina, Het Meisje met de Zwarte Ogen’ brengt vaak stormachtige avonturen en hilarische toestanden in de biografie van Lord Byron. Zij werd de schrik van het personeel in het Pallazzo aan het Canal Grande. Hij ontmoette haar toen hij samen met John Hobhouse een wandeling maakte langs de Brenta, waar hij ook een villa huurde. Dit is de rivier die uitmondt in de lagune en waarlangs de gefortuneerde Venetianen hun tweede palazzo’s hadden om de vervuilde stad te kunnen ontvluchten.

Margarita Cogni was toen het kindvrouwtje van een plaatselijke bakker en was niet meer van Byron weg te slaan. Soms zelfs letterlijk. Zij was totaal analfabete, wat Byron geruststelde omdat zij zijn post en zijn geschriften niet kon lezen. Stiekem had zij toch leeslessen gevolgd, wat hem woedend maakte toen hij dit ontdekte.

In Palazzo Mocenigo zwaaide zij een tijdlang de plak over het veertienkoppige personeel en de ‘dierentuin’, die Lord Byron erop nahield. Meermaals moest er hardhandig

opgetreden worden om het wispelturige vrouwtje te bedwingen. Na een incident waarbij zij de Lord met een mes aan de hand verwondde, sprong zij in het Canal Grande en moest zij gered worden uit het koude water. Met tussenkomst van de politie trachtte de echtgenoot-bakker haar terug naar huis te halen. Tot opluchting van alle bewoners.

Ondanks de beledigingen die Byron haar toestuurde, zoals 'Jij bent een koe ...', bleef ze hem achterna zitten. Tot de mooie Teresa Guiccioli in zijn leven verscheen ...

Caroline Lamb

13 november 1785 – 25 januari 1828

Haar vader was de Anglo-Ierse aristocraat Frederick Ponsonby, Graaf van Bessborough, en Gravin Henrietta. Hij was ook bekend als romanschrijver. Door haar huwelijk met William Lamb, de latere Burggraaf Lord Melbourne, werd Caroline een nicht van Annabelle, de latere echtgenote van Lord Byron. Na een kortstondige verhouding werd zij door Byron afgewezen en startte zowel voor Caroline Lamb als voor de dichter een story vol onvervulde passie en wraak.

Tijdens haar vroege jeugdjaren werd Caroline geplaagd door gezondheidsproblemen, die eigenlijk nooit zijn verdwenen. Hiervoor reisde zij met haar moeder naar Italië, waar zij enigszins herstelde van een doodsb bedreigende ziekte. Zij kreeg als jong meisje een uitstekende opvoeding, ook al wordt soms gesuggereerd dat zij eerst als volwassen vrouw 'min of meer' geletterd was.

Na haar puberteit schreef zij zowel poëzie als proza. Ze sprak naast Engels vlot Frans en Italiaans, kende Grieks en Latijn en hield van muziek en theater. Het huwelijk met William Lamb in 1805 – ze was toen negentien – was gearrangeerd door Williams moeder, Lady Melbourne, maar kende gelukkige jaren. Ze kregen in 1807 een zoon, August, die autistische en andere mentale problemen vertoonde tot zijn overlijden in 1836. Hij zou echter zijn moeder acht jaar overleven.

Caroline baarde in 1809 een prematuur dochttertje, dat binnen 24 uur overleed. Dit alles maakte haar psychisch heel kwetsbaar. De ruchtbare affaire met Lord Byron duurde van maart tot augustus 1812. Hij wou al vlug niet meer weten van haar opdringerige en openbare avances. Ze omschreef hem met de bekend geworden woorden: ‘Een slecht, doorslecht en gevaarlijk mens om te kennen ...’

Byron noemde haar ‘Caro’ en deze naam nam zij aan als haar roepnaam. Ten einde raad nam William Lamb-Melbourne zijn vrouw voor een tijdje mee naar Ierland om te herstellen van al de doorstane emoties. Hierdoor was haar passie voor Byron niet verdwenen, maar werd het een obsessie. De dichter schuwde echter alle toenadering. Een incident tijdens een society balavond met een gebroken wijnglas, waarmee zij zichzelf verwondde, zorgde voor grote ophef en schandaal zodat haar mentale gezondheid in vraag werd gesteld.

Haar passie ging over in wraak en zij bewees dit met haar boek *Glenarvon*, waarin zij Byron afschilderde als een demon en moordenaar, vijand van het Iers nationalisme. De dichter reageerde hier smalend op: ‘Voor dit alles heb ik niet lang genoeg voor haar geposeerd ...’

Ook vele leden van de Britse, vooral de Londense aris-

tocratie, gingen voor de bijl in een beschuldigende taal. Het maakte haar voortaan ongewenst in deze middens. Het boek verscheen in 1816 met anonieme auteur, enkele weken na het definitieve vertrek van Lord Byron uit Engeland. Niemand twijfelde eraan dat Caroline Lamb de auteur was. Het werd een financieel succes, hoewel de critici het als ‘pulp’ omschreven.

Nadien schreef zij nog een antwoord op Byrons *Don Juan*. Hij heeft hier nooit op geantwoord.

Hiermee was haar publicatiedrift niet opgehouden. Ze publiceerde nog drie romans, tot zij verkoos apart van haar echtgenoot te gaan leven. In Brompton Hall leed zij steeds meer aan psychische stoornissen, mede door overmatig gebruik van alcohol en laudanum. William Lamb – de latere Lord Melbourne – was staatssecretaris voor Ierse Aangelegenheden toen haar einde naderde. Hij was aan haar zijde toen zij overleed op 25 januari 1828. Hij is tot zijn laatste dag bezorgd om haar gebleven en haar blijven verdedigen. Lady Caroline ligt begraven op het kerkhof van Hatfield. Ze werd 42 jaar. Haar echtgenoot werd daar bijgezet in de kerk St. Etheldreda.

William Lamb – Lord Melbourne

15 maart 1779 – 24 november 1848

De echtgenoot van Caroline Lamb werd geboren in een aristocratische familie en kreeg zijn opleiding in Eton en Cambridge, Trinity College, waar ook Lord Byron zou studeren. In 1805 volgde hij zijn oudere broer op als erfgenaam en kreeg hij de titel Lord Melbourne van zijn pas

overleden vader. In datzelfde jaar huwde hij Caroline Lamb en had hij al contacten met de zogenaamde 'Romantische Radicale Dichters' Percy Shelley en Lord Byron. Hoewel hij tot de eerder conservatieve partij behoorde, sympathiseerde hij toch met hun bezorgdheid voor de armoedige laagste klassen.

Hij werd voor zijn partij in 1806 verkozen tot lid van het Lagerhuis. De openlijke affaire die zijn vrouw Caroline Lamb korte tijd had met Lord Byron werd in 1812 het grote schandaal in Londen en de rest van Engeland.

Het leidde tot een scheiding, mede door de blijvende passie en wraakgevoelens die Caroline Lamb bleef koesteren voor de dichter, die haar had afgewezen. Lord Melbourne bleef echter liefde en zorg hebben voor zijn vrouw. Caroline was naast haar onmogelijk geworden verhouding met Byron en het verdriet omwille van een autistische zoon en de dood van haar premature dochtertje, in een voortdurende psychische depressie geraakt. Haar man kwam terug van zijn post in Ierland om aanwezig te zijn aan haar doodsbet.

Lord Melbourne was vooral actief in de politiek. Als minister voor Ierland maakte hij vanaf 1827 deel uit van de gematigde Whig-Tory-regeringen. In 1830 werd hij minister van Binnenlandse Zaken onder Charles Grey. Toen hij bij het overlijden van zijn vader Burggraaf van Melbourne werd, kwam hij in het Hogerhuis. Hij was vooral de man van het gematigd compromis zoals bij de debatten over de hervormingen met de Reform Act. Toen Lord Grey hierbij moest aftreden, werd Lord Melbourne premier.

In 1836, tijdens heel wat politieke strubbelingen, raakte Lord Melbourne voor een tweede keer betrokken bij een schandaal. Deze keer werd hij het slachtoffer van chantage door de echtgenoot van een vriendin, die zich bedrogen

voelde. Hij ontkwam aan deze beschuldigingen door zijn imago van rechtschapenheid en respect dat hij had tot in de hoogste kringen.

Toen Queen Victoria op 18-jarige leeftijd in 1837 de troon van het Verenigd Koninkrijk betrad, werd Lord Melbourne als eerste minister haar raadgever en vertrouweling. Victoria wilde zich losmaken van haar moeder, de hertogin van Kent, en haar adviseur John Conroy. De jonge koningin verloor haar vader toen zij acht maanden oud was en beschouwde Lord Melbourne als een vaderfiguur. Hij kreeg een appartement op Windsor Castle, wat geruchten over een liefdesverhouding deed ontstaan.

Victoria had een bijzonder sterke wil, ook met de zgn. 'Bedchamber Crisis' toen Lord Melbourne een parlementaire stemming verloor en wilde aftreden. De koningin liet toen een paar Whigs-gezinde hofdames ontslaan, waardoor Robert Peel weigerde een regering te vormen. Melbourne bleef aan als premier, maar moest in 1841 definitief aftreden.

Toen Victoria met Albert van Saksen-Coburg in het huwelijk trad, was de rol van Lord Melbourne uitgespeeld. Hij had wel een aantal belangrijke hervormingen gerealiseerd, o.a. de vermindering van doodstraffen op een aantal misdrijven, hervormingen van de armenwetten en lokaal bestuur.

De stad Melbourne in Australië is naar hem genoemd. Lord Melbourne werd 69 jaar.

Elisabeth Lamb-Melbourne

North Yorkshire 1751 – Londen 1818

De moeder van Lord Melbourne was een van de meest invloedrijke dames uit deze turbulente periode, waarin ook de Napoleontische oorlogen zwaar wogen op het tijdsbeeld. Ze was de echtgenote van de politicus Peniston Lamb, 1ste Lord Melbourne. Hun zoon William werd premier van het Verenigd Koninkrijk en vertrouweling van de jonge Queen Victoria. Hij werd o.a. betrokken bij het schandaal dat losbarstte toen zijn vrouw Caroline een stukgelopen passionele verhouding met de dichter Lord Byron niet kon verwerken. Moeder Melbourne en haar man hadden woonst in Melbourne House in Piccadilly, hartje Londen.

Ze leefden wel apart toen bleek dat haar man kort na hun huwelijk een verhouding had met de courtisane en actrice Sophia Baddeley. Peniston Lamb vertrok naar Ierland, waar hij zich installeerde als Baron of Kilmore en Viscount Melbourne.

Lady Melbourne was zelf niet vies van amoureuze avonturen en zou tal van buitenechtelijke verhoudingen hebben gehad. Het vaderschap van haar zes kinderen was niet altijd met zekerheid gekend. Ze bewoog zich graag in de kringen van de Londense society waar ze bevriend werd met o.a. George, de Prins van Wales. Deze zou de vader geweest zijn van haar vierde (buitenechtelijke) zoon George. Peniston Lamb was enkel zeker de vader van hun eerstgeborene.

Ze had een groot gevoel voor cultuur en werd zeer intelligent genoemd. Ze had privélessen Frans en poëzietech-

nieken gekregen. Lady Melbourne wist wat er in de wereld gebeurde en wat er te koop was. Ze maakte van haar afkomst en sociale rang gretig gebruik om belangrijke mannen om de vinger te winden. Ze was de vijftig al voorbij toen zij geconfronteerd werd met Lord Byron, die een ophefmakende relatie had gehad met Caroline Lamb, de echtgenote van haar zoon Lord Melbourne.

Ze had eerder een afkeer van Caroline en sympathie voor Byron. Lady Melbourne koppelde hem aan haar nicht Annabelle Milbanke om op die manier het incestschandaal met zijn stiefzuster Augusta toe te dekken. Het was echter geen goede oplossing, want een jaar later waren ze al gescheiden.

Elisabeth Lamb-Melbourne kende een langzaam en pijnlijk einde van haar leven. Ze overleed aan zware reumatische klachten op 6 april 1818 in Melbourne House. Ze wilde in geen geval dat haar man daar aanwezig was, wel werd zij bij haar doodstrijd bijgestaan door haar dochter Emily.

Lady Melbourne werd 67 jaar. Haar echtgenoot overleed tien jaar later.

John Murray II

1778-1843

De uitgever van Lord Byron was de zoon van John Murray I (1745 – 1793), een in Edinburgh (Schotland) geboren officier van de Royal Marines. Deze was een van de oprichters van het Londense avondblad *The Star* in 1788.

Toen zijn vader overleed, was John

Murray II amper 15 jaar. De jonge uitgeverij werd een tijdlang gerund door een partner, Samuel Highley. In 1807 was zoon Murray al volop in de zaak en publiceerde hij o.a. *Marmion* van Walter Scott. Toen Byron *The Corsair* publiceerde, was dit een bestseller. Hij zou echter pas goed tot de top van de Engelse literatuur gaan behoren toen John Murray de eerste twee canto's van *Childe Harold's Pilgrimage* aan een leesgraag publiek aanbood.

Het stelde hem in staat naar de betere societybuurt Albemarle Street in Mayfair te verhuizen. Murray werd op slag het centrum van de Londense (Engelse) uitgeverswereld. Hier ontmoette Lord Byron voor het eerst Walter Scott, die zijn grote voorbeeld bleef. Tussen John Murray en Byron ontstond een vriendschappelijke verhouding en een drukke briefwisseling. Hier kwam een einde aan na de publicatie van het Vijfde canto van *Don Juan*. Hierin steekt Byron o.a. de draak met een aantal van Murray's belangrijke auteurs, zoals Southey en William Wordsworth en wordt de satire vaak te sterk voor die tijd.

Ook de publicatie van Caroline Lambs *Glenarvon* en het zogenaamde plagiaatboek van John Polidori, de dokter die Byron vergezelde tijdens zijn definitieve vertrek uit Engeland, waren reden tot ongenoegen bij de dichter. Vermoedelijk verwees deze hier naar in zijn *Mémoires*.

De overige canto's van het onvoltooid gebleven '*Don Juan*' werden uitgegeven door John Hunt, broer van Leigh Hunt.

Nadat Thomas Moore de *Mémoires* van Lord Byron aan Murray overhandigd (of verkocht?) had, werd samen met John Hobhouse beslist deze te verbranden. Dit gebeurde in de open haard van de Drawing-Room van de uitgever, dezelfde plaats waar Byron voor het eerst Walter Scott had ontmoet. John Murray gaf nadien de biografie over het

leven van Lord Byron van Thomas Moore uit. Toen Theresa Guiccioli deze las, vond zij deze ondermaats.

De Murrays waren ook de uitgevers van o.a. Jane Austen, Conan Doyle (Sherlock Holmes), de Engelse vertalingen van Goethe, Herman Melville en ook in 1859 de *Origin of Species* van Charles Darwin, door John Murray III.

Ook de tweede editie met de reizen van Darwin met de Beagle werden door Murray III uitgegeven.

Opvolger John Murray IV werd o.a. de uitgever van Queen Victoria haar geschriften. Zijn zoon en kleinzoon konden tot de overname de familietraditie volhouden. In 2002 werden zij opgenomen in de Hodder Headline, die op haar beurt werd overgenomen door de Franse Lagardère Group. Daarin zijn zij een onderdeel onder de naam Hachette UK.

William Fletcher

Southwell ca. 1775-1839

De trouwe knecht of bediende is een onderschat figuur in de biografie van Lord Byron, hoewel zijn meester hem dikwijls ter sprake brengt in zijn brieven en dagboeken.

Hij zou in Southwell, niet zo ver van Nottingham en Newstead Abbey geboren zijn in een boerengezin. Hiervoor wordt verwezen naar Richard Fletcher, die zijn vader zou geweest zijn en die in 1809 overleed. William Fletcher staat er bekend als een 'servingman', die op 23 juli 1803 in Southwell huwde met de spinster Sarah Bye. Ze kregen een zoon, eveneens William,

die in maart 1805 werd geboren en in juli reeds overleed. In mei 1806 werd George geboren, waarover geen verdere informatie is bekend.

William Fletcher kwam in dienst van de familie Byron omstreeks 1804. Hij volgde de stalknecht op die door moeder Byron was ontslagen nadat hij vier paar zijden sokken van zoon Byron had gestolen. Hij volgde de Lord toen deze o.a. in het gezelschap van John Hobhouse op 2 juli 1809 vanuit Falmouth in Cornwall de pakketboot nam richting Lissabon en verder naar Griekenland en Albanië. Fletchers vrouw was toen net bevallen van een derde kind, William Frederick. Dit getuigt van zijn onvoorwaardelijke gehechtheid aan Byron.

Tijdens deze reis zond de Lord hem terug naar Londen. Fletcher had daar het nieuws gekregen dat zijn vrouw Sarah was overleden. Ook Hobhouse was toen teruggekeerd. Er is ook een versie dat Fletcher dit droevige nieuws had verzwegen en verder was meegereisd.

Hoe dan ook, bij de terugkeer in Londen hertrouwde de butler met Anne Rood, die in 1816 als meid in dienst was getreden bij Byron.

Hetzelfde jaar brak het schandaal uit over incest met stiefzuster Augusta en Lord Byron, met daarbij ook nog zijn scheiding van Annabelle.

Bediende Fletcher volgde ook nu zijn meester en liet zijn pasgehuwde Anne achter in Londen.

Hij maakte de hele tocht mee door Vlaanderen, langs de Rijn in Duitsland, het stormachtige verblijf in Villa Diodati nabij Genève, de hele Italiaanse periode met de opeenvolgende liefdesperikelen van Lord Byron. Tot het uiteindelijke vertrek naar Griekenland. Fletcher was erbij – samen met Pietro Gamba, de broer van Teresa Guiccioli – toen Byron

ziek werd en overleed in Missilonghi.

Hoewel de dichter een erg vertrouwelijke en vriendschappelijke relatie had met zijn butler, liet hij hem geen pensioen na. Terug in Londen zou hij met Lega Zambelli, de voormalige Italiaanse mannelijke secretaresse van Byron, een ‘macaronihandeltje’ opgestart hebben. Dit zou failliet zijn gegaan omstreeks 1830 toen de Britten hogere taksen gingen heffen op de invoer van meelproducten uit Italië. Een zoon van Fletcher trouwde met de dochter van Zambelli en zette het handeltje verder tot 1838. Echter zonder hulp van Augusta Leigh, bij wie de bediende had aangeklopt om financiële bijstand.

Byrons biograaf Doris Langley-Moore beweert dat William Fletcher meer dan tachtig jaar zou zijn geworden. Er is echter een krantenbericht gevonden waarin zijn overlijden wordt gemeld in 1839, op zijn 64ste.

John William Polidori

Londen 7 september 1795 – Londen 24 augustus 1821

Deze arts en auteur was van Italiaanse afkomst. John Polidori was de oudste zoon van Gaetano Polidori, een Italiaanse intellectueel en politieke emigrant, en Anna Maria Pierce, een Engelse gouvernante. Hij had drie broers en vier zusters. Zijn zus Frances huwde met de Italiaanse banneling en geleerde Gabrielle Rossetti.

Vanaf 1804 werd Polidori een van de eerste studenten van het in 1802 gestichte Ampleforth College in Londen en hij studeerde nadien aan de universiteit van Edinburgh in

Schotland. Met een thesis over slaapwandelen behaalde hij op 19-jarige leeftijd de graad doctor in de medicijnen.

Toen Lord Byron in 1816 definitief uit Londen vertrok, nam hij Polidori mee als lijfarts. Uitgever John Murray gaf hem de opdracht een dagboek bij te houden van deze reis. Tussen Gent en Antwerpen, in Lochristi, viel de koets van Byron – een replica van deze van Napoleon – in panne en moest de dokter een doodzieke smid uit bed halen om hieraan te verhelpen.

Aan het meer van Genève, in Villa Diodati, kwam hij met Byron in het gezelschap van Percy en Mary Shelley. Ook Claire Clairmont kwam hen hier opzoeken. Tijdens het aanhoudende gure weer, het gevolg van een zware vulkaanuitbarsting op een Indonesisch eiland, kwam het gezelschap op het idee horrorverhalen te schrijven.

John Polidori maakte zich hier ongewenst omdat hij aanvankelijk Byron wilde 'overtreffen'. Deze ontsloeg hem na een hevige ruzie. Hij schreef er wel de ontwerpen voor *De Vampier*, die bij publicatie toegeschreven werden aan Byron. Zowel de Lord als Shelley getuigden dat enkel het idee van Byron werd gebruikt. Enkel de 19-jarige Mary Shelley slaagde er in om in de villa haar *Frankenstein* tot een bruikbaar verhaal te schrijven.

Polidori reisde na zijn ontslag nog door Italië en keerde terug naar Londen waar hij *De Vampier* met succes publiceerde in de New Monthly Magazine (1819). Hij woonde toen in de Great Pulteney Street in de wijk Soho. Hier hangt sedert 1998 een herinneringsplaquette.

Zijn lange gedicht *The Fall of the Angels* werd sterk door Byron beïnvloed. Het werd in 1821 anoniem gepubliceerd. Ook zijn dagboek uit 1816 werd vrijwel onmiddellijk na zijn terugkeer in Londen gepubliceerd. Hierna verschenen van hem nog een aantal werken.

Het ging vlug bergaf met Polidori. Hij viel in zware depressies en had voortdurend gokschulden. Op 24 augustus 1821 werd zijn dood vastgesteld. De meeste bronnen vermelden zelfmoord door inname van blauwzuur. De lijk-schouwer zou echter een natuurlijke dood hebben vastgesteld.

John William Polidori werd 26 jaar.

Zijn dagboeken werden bewerkt door zijn zus Charlotte, nadat de pikante passages werden gecensureerd. Het origineel werd vernietigd.

Percy Bysshe Shelley

Field Place (Sussex) 4 augustus 1792 – Verdronken in zee tussen Livorno en La Spezia (Italië) 8 juli 1822

Deze telg uit een aristocratische familie is geheel zijn korte leven een vat vol tegenstrijdigheden gebleven. De verhouding met zijn vader was nooit optimaal. Toen hij in 1811 tijdens zijn eerste jaar aan de universiteit van Oxford het pamflet *The Necessity of Atheism* publiceerde, was de breuk compleet. Hierin stelde hij dat niemand het bewijs kan leveren dat God echt bestaat. Het was zo radicaal dat hij van de universiteit werd weggestuurd.

Hij week uit naar Schotland waar hij de 16-jarige Harriet Westbrook leerde kennen. Ze was de dochter van een kroegbaas. Hij trouwde met haar, helemaal onder zijn stand. Ze verhuisden naar het Lake District waar hij zich helemaal aan het schrijven van poëzie ging wijden. Nadien vertrokken ze naar Ierland, waar hij vooral ook politieke pamfletten schreef tegen het Britse establishment.

Toen Harriet opnieuw zwanger was, poetste hij de plaat en ontmoette in Londen Mary Godwin en haar stiefzus Claire Clairmont. Hier maakte hij ook kennis met Lord Byron, die op dat ogenblik geplaagd werd door de opdringerige Caroline Lamb. De twee dichters konden het meteen met elkaar vinden en hadden gelijkaardige opvattingen over poëzie, maar deelden ook hun kritiek op de sociale wantoestanden in hun land.

Shelley's eerste vrouw Harriet pleegde zelfmoord door verdrinking nadat zij opnieuw een kind verwachtte van een onbekende man. Hij kon toen trouwen met Mary, maar hierdoor ontstond een schandaal waardoor hij Engeland verliet en er eveneens nooit meer is teruggekeerd. Percy Shelley reisde met Mary en Claire Clairmont eerst door Frankrijk en nadien naar Zwitserland. In Villa Diodati nabij Genève kwam hij opnieuw in het gezelschap van Byron, zijn trouwe bediende Fletcher, Hobhouse, John Polidori en verdere huishouding.

Vooraf Shelley wilde hier een oord van 'vrije liefde' uitbouwen, maar veel uit deze periode blijft voorgoed verborgen omdat de *Mémoires*, die Byron hier schreef, werden verbrand.

Lord Byron en Shelley hielden zich wel onledig met filosofische discussies, rondreizen en uitstapjes met een zeilboot op het Meer van Genève. Ei zo na verdronk Shelley hier – hij kon niet zwemmen – tijdens een plotse storm en hij werd gered door de geoefende zwemmer Byron.

Tijdens de periode in Villa Diodati waren de weersomstandigheden langdurig zo slecht dat zij veel tijd binnenshuis moesten doorbrengen en horrorverhalen gingen verzinnen. Mary Shelley schreef hier haar *Frankenstein*, terwijl haar man er niets van terechtbracht. Haar stiefzus Claire

kwam hen hier opzoeken en was toen blijkbaar al zwanger van Byrons dochter Allegra.

De Shelley's kregen drie kinderen, waarvan er twee erg jong overleden. Ze volgden Byron naar Italië, waar ze gedurende een aantal jaren regelmatig contact hadden. Mary Shelley heeft nooit geloofd dat Percy een kind zou hebben verwekt bij haar stiefzus Claire Clairmont. Deze ging met Shelley naar Napels om daar te bevallen. Het kind bleef daar en is kort daarop overleden.

De verdrinkingsdood van de dichter kwam kort na het overlijden van de vijfjarige Allegra, dochtertje van Byron en Claire Clairmont. Het gezelschap vertoefde toen in Pisa, waar zij opnieuw een libertijnse Britse literaire kring hadden geïnstalleerd. Op 8 juli 1822 vertrok hij samen met Edward Williams – een voormalig kapitein van het Britse leger met ervaringen in Indië – vanuit Livorno met een zelfgemaakte zeilboot, waarvoor Edward Trelawny had gezorgd (en die hij 'Lord Byron' had gedoopt) richting La Spezia. Trelawny voelde zich verantwoordelijk en deed al het mogelijke om hen op te sporen. Enkele dagen later werden hun aangespoelde lichamen gevonden. Byron hielp zijn vriend en geestesgenoot verbranden op het strand. Het hart van Shelley bleek achteraf niet verkoold. De stoffelijke resten werden bijgezet op het protestantse kerkhof in Rome, waar eerder ook John Keats was begraven.

Percy Shelley schreef in zijn korte leven – hij werd 29 jaar – een bijzondere bibliografie bij elkaar, vaak geïnspireerd door de Griekse klassieken. Zijn beroemd geworden laatste episch gedicht *Hellas*, geschreven in het jaar van zijn dood, was bestemd om geld in te zamelen voor de Griekse oorlog tegen de eeuwenlange Turkse overheersing. Het is niet ondenkbaar dat hij Lord Byron naar Hellas zou zijn gevolgd indien hij het drama in Pisa niet had gekend.

Hoe onrustig deze vrijbouter-dichter ook was, hij was vrijgevig en bereid om anderen te helpen wanneer hij nood of onrecht zag. Zijn vrouw Mary bleef hem tot haar dood trouw en onvoorwaardelijk verdedigen. Zij verzorgde in 1839 zijn volledige nagelaten werk, voorzien van commentaar en historische getuigenissen.

Zijn dood werd in Londen en Engeland onthaald met de spottende opmerking: Shelley, de atheïst is dood! Nu weet hij of er een God bestaat of niet.

Mary Shelley

Londen 30 augustus 1797 – Londen 1 februari 1851

Dochter van de feministe en schrijfster Mary Wollstonecraft en de filosoof-journalist en romanschrijver William Godwin. Hierdoor werd zij de stiefzuster van Claire Clairmont door zijn huwelijk met Mary Jane Clairmont. Beide meisjes groeiden samen op en werden beïnvloed door de libertijnse opvattingen van hun vader. Mary Jane Clairmont zou haar kinderen Claire en haar broer Charles bevoorrecht hebben ten opzichte van Mary. Hierdoor was er tussen beiden een niet zo beste relatie, hoewel ze toch ook als 'vriendinnen' tijdens hun kinderjaren worden omschreven. Zie ook biografie Claire Clairmont.

Vader William Godwin kwam wel eens in geldnood. Hij startte een uitgeverij die zowel pulpromannetjes, kinderboekjes als stratenplannen trachtte te slijten. Het zaakje ging in 1809 failliet en Godwin werd met financiële hulp van enkele bewonderaars uit de gevangenis gehouden. Ook

Shelley wilde hem toen steunen, maar kreeg van zijn familie geen toestemming om hun kapitaal hieraan te verspillen. Dit leidde tot een breuk met die familie.

In 1812 – ze was toen 15 jaar oud – zond Godwin zijn dochter Mary naar de omgeving van Dundee in Schotland, waar zij verbleef bij de eveneens radicale William Baxter. Deze had vier dochters en vond dat ze toen al cynisch tegen het leven aankeek. Na de publicatie van *Frankenstein* verklaarde Mary dat die Schotse landschappen haar inspiratiebron waren om de bizarre omgeving van haar verhaal te beschrijven.

Mary Godwin huwde de vijf jaar oudere Percy Bysshe Shelley, na het overlijden van diens eerste vrouw. Shelley was toen een bewonderaar van William Godwins filosofische opvattingen. Aanvankelijk was Mary enkel toehoorder tijdens de bijeenkomsten waar o.a. ook Lord Byron, Thomas Moore en andere iconen van de Britse romantische literatuur hun gesprekken voerden.

Toen zij noodgedwongen Engeland moesten verlaten, reisden Mary en Percy Shelley in het gezelschap van haar stiefzus Claire doorheen Frankrijk.

In Zwitserland ontdekte zij in 1816 bij zichzelf het talent om eveneens intensief verhalen te schrijven. De periode in Villa Diodati – genoemd als het jaar zonder zomer – was de gelegenheid om zich te meten met haar al beroemde mannelijke gezelschap. Ze nam de uitdaging aan om eveneens horrorverhalen te bedenken. Dit resulteerde op 19-jarige leeftijd in *Frankenstein*, dat zij eerst anoniem en later ook met succes onder eigen naam publiceerde. Aanvankelijk werd dit aan haar man toegeschreven. Niemand geloofde dat dit haar werk was. *Frankenstein* blijft tot op heden tot

de verbeelding spreken. Er zijn sindsdien talloze versies verschenen en verfilmd, die op haar werk geïnspireerd zijn.

Mary volgde Shelley naar Italië, nadat Byron in Venetië zijn intrek had genomen. Haar stiefzus Claire vertrok uit Zwitserland om in Bath te bevallen van Byrons dochter Allegra. De Shelley's kregen in Firenze opnieuw haar gezelschap toen Claire hen met het kind kwam opzoeken. Vergeefs trachtten zij een soort van co-ouderschap tussen Byron en de moeder van zijn buitenechtelijke kind te bemiddelen.

Mary Shelley werd zwaar beproefd door het verlies van twee jonge kinderen – met daarbij ook nog een prematuur – en de verdrinkingsdood van haar man tijdens hun nieuwe libertijnse periode in Pisa.

Hun zoon Percy Florence Shelley bezorgde zij later een voortreffelijke opvoeding en ze liet hem naar school gaan in Harrow Londen, later in Cambridge, twee plaatsen waar ook Byron had gestudeerd.

Hij was erg gehecht aan zijn moeder Mary en kwam bij haar inwonen toen hij in 1841 Cambridge verliet, waar hij politieke wetenschappen en rechten had gestudeerd. Haar zoon huwde met Jane Gibson St. John en dit werd een gelukkig huwelijk in het vroegere huis van Shelley in Sussex en later in Londen.

Dat haar Percy een kind had verwekt bij Claire Clairmont heeft zij nooit willen geloven. Shelley had overigens wel meer verhoudingen in Pisa, ook met de vrouw van Williams, de man die samen met hem omkwam in zee. Hoewel zij allen voor 'de vrije liefde' waren, was dit er voor Mary toch te veel aan. Zij heeft altijd beweerd dat zij haar man en stiefzus nooit intiem heeft samen gezien, hoewel zij onder hetzelfde dak woonden.

Hoe dan ook, tussen haar en Claire is het niet meer goed gekomen. Een wat hatelijke briefwisseling heeft zeker niet bijgedragen tot een verzoening op latere leeftijd. Mary heeft na *Frankenstein* nog een aantal historische romans gepubliceerd, waaronder het apocalyptische *The Last Man* in 1826. In Genua verzorgde zij ook de teksten van Byrons *Don Juan*.

Mary Shelley bracht de eerste complete versie van de Verzamelde Werken van haar man uit en schreef er duiding en commentaar bij. Na de dood van haar vader (William Godwin werd tachtig jaar) in 1836, begon zij aan zijn *Mémoires*, maar staakte dit uiteindelijk na twee jaar werk.

In 1828 had ze nog een verhouding met de Franse schrijver Prosper Mérimée. Zij werd later nog gechanteerd met valse brieven, o.a. door een zogezegde zoon van Byron.

Mary Shelley is dikwijls getroffen door hevige depressies door het woelige leven dat zij met Percy heeft gekend. Ze overleed op 53-jarige leeftijd in haar woning aan Chester Square in Londen aan de gevolgen van een hersentumor. Ze wenste begraven te worden bij haar ouders, maar haar zoon Percy besloot dat zij op het kerkhof van St. Pancras thuishoorde.

John Keats

Londen 31 oktober 1795 – Rome 23 februari 1821

A thing of beauty is a joy forever

Met deze misschien wel mooiste zin uit de romantische literatuur blijven John Keats en zijn *Endymion* onsterfelijk.

Ook al rekende Lord Byron hem tot

de ‘mindere goden’ van zijn generatie, zijn werk wordt nog steeds erg gewaardeerd en geliefd, ook bij de jongere generaties. Aan het eind van de 19de eeuw was hij zelfs de meest geliefde Engelse dichter.

In tegenstelling tot Byron en Shelley behoorde John Keats niet tot de Britse aristocratie. Maar ook zijn jeugd verliep niet over rozen. Zijn vader verongelukte toen John acht jaar oud was. Zijn moeder hertrouwde, maar verliet haar nieuwe echtgenoot na korte tijd. Samen met broer Tom nam het gezin intrek bij de grootmoeder. Toen John 14 jaar oud was, overleed zijn moeder aan tuberculose en kwamen de kinderen onder voogdij.

Hoewel hij tijdens zijn schooljaren al interesse had voor literatuur, ging hij toch een praktische medische opleiding volgen. Na ruzie met zijn docent, zette hij deze verder in een ziekenhuis. De literatuur en vooral de poëzie wonnen het van de geneeskunde. Hij bewonderde de natuurdichter bij uitstek William Wordsworth, waarvoor Byron eerder een afkeer had gekregen, mede omdat deze zich binnen het establishment had genesteld.

Toen ook zijn broer Tom door tuberculose werd getroffen, verhuisden ze voor een periode naar het eiland Wight aan de zuidkust van Engeland. Daar verpleegde hij zijn broer en schreef hij ook het bekend gebleven lange episch gedicht *Endymion*. Hij genoot nog van een trektocht door Schotland met zijn vriend Charles Brown en kwam terug om verder zijn broer te verzorgen tot diens dood in 1818. Toen was ook al bij John Keats de vreselijke en toen nog ongeneeslijke tuberculose vastgesteld. Hij was dan al stapelverliefd op Fanny Brawne. We zien dat zijn meeste werken zijn ontstaan tussen 1818 en 1819. Dit was ook de moeilijkste periode in zijn korte leven. Het is een lange lofzang op de

liefde, het leven en de schoonheid. Hij wilde graag trouwen met Fanny, maar het werd een kwelling voor beiden en de zieke, behoeftige John moest nog door drie pijnlijke jaren.

Dankzij financiële hulp van Percy Shelley kon hij in 1820 samen met de schilder en vriend Joseph Severn naar Italië in de hoop daar herstel te vinden. Ze vestigden zich in Rome in het hoekhuis rechts naast de Spaanse Trappen. Het mocht niet baten. Amper een jaar later stierf John Keats in het bijzijn van Severn, die hem daar ook de hele tijd had verzorgd. Eerder had Severn reeds een portret van hem geschilderd. Als anglicaan werd Keats begraven op het protestantse kerkhof Cimitero Acattolico.

Byron had nadien gewetenswroeging en gaf toe dat hij Keats als dichter had onderschat.

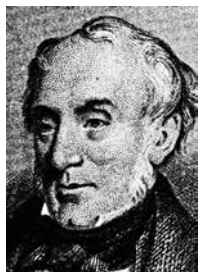
Joseph Severn bleef tot 1841 in Rome, keerde dan terug naar Londen, maar werd in 1861 tot Brits consul benoemd in Rome. Daar zou hij blijven tot zijn overlijden in 1879. Hij werd, volgens zijn wens, naast zijn vriend John Keats begraven en kreeg een gelijkaardig grafmonument.

De stoffelijke resten van Percy Shelley waren – een jaar na Keats – eveneens op dit kerkhof bijgezet. Hiervoor hadden Byron en vooral Edward Trelawny gezorgd. Trelawny zou veel later ook op deze plaats zijn laatste rustplaats krijgen, geheel volgens zijn wens.

Het huis naast de Spaanse Trappen is nu het ‘Keats en Shelley Huis’ met een unieke bibliotheek, waarin vooral de Britse romantici aanwezig zijn. Het is toegankelijk voor het publiek.

William Wordsworth

Cockermouth 7 april 1770 – Ambleside 23 april 1850

Deze meest bekende dichter van zijn generatie groeide op in het Lake District, in het noordwesten van Engeland. Hij verloor vrij vroeg zijn ouders en werd in 1787 door zijn oom en voogd naar Cambridge gestuurd, waar later ook Lord Byron ging studeren. Hij bracht er niets van terecht en mocht van zijn voogd naar Frankrijk om er Frans te leren en maakte er de bloedige gevolgen mee van de Franse Revolutie. Hij was aanvankelijk een groot voorstander van deze revolutie, maar zag ter plaatse dat dit ook niet ideaal was.

In Orléans ontmoette hij Annette Vallon. Uit deze relatie werd in 1792 dochter Caroline geboren. Hij vertrekt terug naar Engeland en verlaat Annette voor de geboorte van het kind. Hij blijft hen – wanneer mogelijk – wel financieel steunen en blijft zich voor hen verantwoordelijk voelen.

Wordsworth bleef de executie van de Franse koning en de zuivere waarden van de Revolutie verdedigen, maar viel in een crisis met een zware zenuwzinking. Hij bleef een populaire figuur, ook in de Londense radicale kringen, maar het waren kapitaalkrachtige bewonderaars die hem weghaalden uit de stad en hem op het platteland installeerden.

In 1795 ontmoette hij de dichter Samuel Taylor Coleridge. Dit werd een legendarische vriendschap met voor beiden hoogtepunten uit de romantische literatuur. Voor de toen 25-jarige Wordsworth werd het zijn redding. Coleridge voelde zich echter vlug overvleugeld en werd verslaafd aan brandy en opium.

In 1807 reist Wordsworth samen met zijn zus Dorothy

naar Frankrijk om Annette Vallon en zijn dochter terug te zien. Dat jaar trouwt hij (tegen de zin van Dorothy) met Mary Hutchinson, een jeugdvriendin. Met haar kreeg hij vijf kinderen, waarvan er twee vroegtijdig overleden. Dorothy bleef bij hen inwonen.

De rest van zijn lange leven zou William Wordsworth vooral de natuur bezingen in een taal die verstaanbaar moest zijn voor het gewone volk. Hij bleef verder in het Lake District in het sprookjesachtige Dove Cottage en in het landhuis Rydal Mount wonen. Voor de radicale libertijnen zoals Lord Byron betekende dit een verraad. Vooral toen Wordsworth al zijn vroegere idealen over democratie had afgezworen. Hun grote voorbeeld is dan een gesettelde dichter geworden wanneer zij zich aandienen als de ‘echte vernieuwers’ van de Britse poëzie. Byron zou hem voortdurend verwijten dat hij gekozen had voor het establishment.

Net als Robert Southey werd William Wordsworth tot ‘hofdichter’ verheven en bewonderd door Queen Victoria. Het ontbrak hem niet aan erkenning, maar hij bleef tot zijn dood in 1850 een droefgeestige en sombere wandelaar, die echter een schat aan mooie poëzie heeft geschreven. Hij werd 80 jaar oud.

James Henry Leigh Hunt

Londen 19 oktober 1784 – Putney 24 augustus 1859

De ouders van Leigh Hunt hadden Amerika verlaten, waar vader advocaat en een populair prediker was in Philadelphia. Moeder was een dochter van een handelaar en was eveneens een praktiserend Quaker. Ze voelden zich verplicht naar

Londen uit te wijken tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog. Daar werd ook hun zoon geboren.

Hun zoon zou vooral in intellectuele en literaire kringen met de voornaam Leigh bekend worden en trad geenszins in de sporen van zijn godsvruchtige ouders. Hij liep school in Christ's Hospital in Londen en was voorbestemd om naar de universiteit te gaan. Hij was echter meer op boekenjacht dan dat hij cursussen volgde en begon gedichten te schrijven. Zijn eerste bundel *Juvenilia* verscheen toen hij 17 jaar was.

Het bracht hem in de middens van de literaire society en daar voelde hij vooral de behoefte om theaterkritieken te schrijven, en het werk van zijn dichters-tijdgenoten te bespreken.

Hij was 25 jaar toen hij huwde met Marianne Kent. Ze deden zeker niet aan familieplanning, want de volgende twintig jaar kregen ze tien kinderen. Er werd wel eens gezegd dat hij daar het best in was.

Het werd een leven vol plannen en nog meer tegenslagen. Marianne is zowat heel haar leven ziekelijk geweest, mede door de vele zwangerschappen, maar werd toch 69 jaar. Een aantal van de kinderen werd o.a. genoemd naar Percy Shelley en John Trelawny. Geen enkel naar Lord Byron, die hem nochtans ook uit de ellende en de schulden had geholpen.

Leigh Hunt publiceerde een weinig samenhangend oeuvre. Zijn poëtisch werk omvat twee volumes en deze werden door hemzelf samengesteld. In 1841 bracht hij een nieuwe versie van *The Canterbury Tales* en later ook *Storys from the Italian Poets*.

In 1808 was hij redacteur bij The Examiner geworden, een krant die zijn broer John Hunt had opgestart en waaraan ook een andere broer, Robert Hunt, meewerkte.

Ze spuiden vooral kritiek op alles en nog wat, vooral ook op auteurs die op dat ogenblik meer succes hadden dan zichzelf. William Blake noemde hen 'A nest of villains' (schurken).

Na een aanval op de Prins Regent, met beschuldigingen die zij niet hard konden maken, vlogen de broers Hunt voor twee jaar in de gevangenis. Daar kregen ze o.a. het bezoek van Lord Byron en Thomas Moore, die enige sympathie voor hen betoonden omdat ook zij het establishment aanvielen. Leigh Hunt heeft hier later van geprofiteerd en vele vriendschappen misbruikt voor eigen belang.

Broer John begon dan met een ander blad, *The Indicator*, een literair weekblad. Door zijn impulsiviteit en onbetrouwbaarheid werd Leigh Hunt vaak het voorwerp van spot en parodie. Vooral na zijn publicatie van *Story of Rimini*, gebaseerd op een episode uit Dantes *Inferno*.

Toen hij in Hampstead verbleef, ontstond *The Hunt Circle*, waar ook Keats en Shelley bij betrokken waren. Na zijn huwelijk met Marianne Kent was er enkel Percy Shelley die hem vaak van een complete financiële ramp moest redden. Toen Shelley in 1818 naar Italië vertrok, zaten de Hunts emotioneel, financieel en ziekelijk totaal aan de grond. Shelley raadde hen aan mee te vertrekken.

Door hevige stormen, ziekte en tegenslagen arriveerden de Hunts pas op 1 juli 1822 in Pisa. Een maand later verdronk Percy Shelley en was Leigh Hunt erbij toen Lord Byron en John Trelawny beslisten om het stoffelijke overschot op het strand te verbranden.

Vanaf toen installeerden de Hunts zich in het Palazzo van Byron. Die werd horendol van het nest 'hooligans', die hem voortdurend stoorden bij zijn werk aan *Don Juan*.

Het project *The Liberal*, dat Shelley daar had opgestart

om in Pisa een libertijnse Brits-Italiaanse kern te vormen, was daarmee tot mislukken gedoemd. Er zijn slechts vier nummers verschenen, waarbij Byrons *Vision of Judgment* en Shelley's vertalingen van *Faust*. Tijdens deze periode was broer John Hunt bereid de laatste canto's van Byrons *Don Juan* te publiceren.

Leigh Hunt en zijn familie volgden Byron en Teresa Guiccioli nadien naar Genua. Toen de Lord in 1823 naar Griekenland vertrok, bleef hij in diens woonst, aan zijn lot overgelaten.

De Hunts bleven in Genua tot in 1825 broer John de mogelijkheid bood om terug te keren naar Londen. Daar bestond Leigh Hunt er in om een kritisch beeld te publiceren waarin hij de literaire faam van Lord Byron en andere tijdgenoten van het voetstuk haalde. Het publiek was verbolgen: Hunt had de hand gebeten die hem had gevoed.

Al wat hij nog ondernam, mislukte en maakte hem en zijn familie tot nog grotere armoezaaiers. Tot zijn *Legend of Florence*, een komedie die 1840 in Covent Garden werd opgevoerd, toch succes kende. Hij wist Mary Shelley en anderen te overtuigen hem een jaargeld toe te kennen, zodat hij verder zijn grote gezin zou kunnen onderhouden.

Leigh Hunt overleed in Putney, 75 jaar oud. Charles Dickens maakte hem tot karikatuur in *Black House* en Chesterton schreef in 1906: Hunt raaskalde en was een echte schurk.

Edward John Trelawny

Engeland 13 december 1792 – Sompting, Sussex 13 augustus 1881

Deze telg uit een familie van de middenklasse, met niettemin een niet-onbelangrijke familiegeschiedenis, was meer een avonturier dan een literator. Zoals zovelen in dit verhaal kende hij niet zo'n gelukkige jeugd. Vader Charles Trelawny had de rang van luitenant-kolonel bij het

Britse leger en kreeg net als moeder Maria Hawkins een paar welgekomen erfenissen waardoor zij welstellend werden. Ze konden hierdoor vanuit Cornwall naar Londen verhuizen, waar ze een groot huis betrokken.

Een oom langs moeders zijde was Sir Christopher Hawkins en zetelde in het parlement. In 1809 kwam vader Charles Trelawny eveneens in het Lagerhuis.

Edward (die aanvankelijk John werd genaamd) was blijkbaar een vrijbuitertje en werd op zesjarige leeftijd in een internaat geplaatst. Edward Trelawny beschreef zijn vader als een tiran met een opvliegend karakter. Hij had nog zusters en een broer, Harry, die eerder teruggetrokken was en met wie hij tijdens de jeugd jaren een goede verstandhouding had. Hij was vooral gehecht aan zijn moeder.

Vader Charles koesterde de hoop dat zijn zoon Edward universiteit zou volgen in Oxford, maar daar kwam niets van in huis. Hij haatte de school, vooral toen daar de Franse Revolutie als verfoeilijk werd onderwezen. De libertijnse gedachte was toen al aanwezig.

Op dertienjarige leeftijd vinden we hem als (door vader gedwongen) vrijwilliger bij de Royal Navy en hij startte een

‘loopbaan’ op diverse schepen naar diverse bestemmingen, o.a. naar Kaap De Goede Hoop, Sint-Helena en Bombay.

Door zijn gebrek aan discipline werd hij vaak gestraft en dacht hij aan muiterij en desertie.

Hij keerde terug naar Engeland en werd verliefd op de jongere en welopgevoede Caroline Addison. Ze trouwden in 1813, ondanks het verzet van Edwards vader, en vestigden zich o.a. in Bristol. Een jaar later werd hun dochter geboren. Al vlug kwamen ze in financiële moeilijkheden en toen was vader Charles toch bereid zijn zoon te helpen.

Het huwelijk werd geen succes, ook al kregen ze in 1816 nog een tweede kind. Edward was meer met zijn vrienden op zwier en had belangstelling voor theater en literatuur gekregen. Caroline kreeg een verhouding met een veel oudere man. Toen hij dit ontdekte, verkoos hij een scheiding boven een duel. Caroline kreeg het oudste kind toegewezen en Edward het jongste, dat later in een familie werd opgenomen door bemiddeling van vrienden.

Charles Trelawny was andermaal vertoornd toen zijn zoon weigerde dienst te nemen in het Brits leger, maar bleef hem financieel steunen toen hij toch toestemde. Hij noemde zichzelf later ‘Captain’.

Edward John Trelawny had last met spelling en schreef vaak fonetisch. Mogelijk had hij dyslexie, maar de drang om zich te bewijzen met literatuur was zeker aanwezig. Hij las de werken van Shakespeare en ook *Childe Harold's Pilgrimage* van Lord Byron.

De toon was gezet. Aanvankelijk wilde hij emigreren naar Buenos Aires, maar besloot dan naar Zwitserland uit te wijken. In Genève vond hij in een boekhandel een werk van Percy Shelley. Daar ontmoette hij ook Edward Williams en Thomas Medwin. Met Williams had hij ooit op hetzelfde

schip gediend. Toen zijn vader overleed in 1820 kwam hij terug naar Engeland, vooral met het oog op de erfenis. Die viel tegen en hij vertrok opnieuw naar Zwitserland.

We vinden hem in 1822 terug in Pisa met Williams en zijn vrouw Jane, Thomas Medwin, Percy en Mary Shelley en ook Lord Byron. Hier was ook Leigh Hunt en zijn uitgebreide kroost aanwezig en dan zitten we midden in de episode van de nieuwe libertijnse kring die 'The Liberal' wilde opstarten.

Byron zag Trelawny als een fysische en avontuurlijke verschijning als zijn personage uit *The Corsair*, zijn eerste groot succesverhaal. Edward en Williams waren ook in staat zeilboten te bouwen en dit zou het drama worden voor Shelley en Williams. Zij verdronken toen zij met zo'n boot de zee opgingen. Edward Trelawny was samen met Lord Byron initiatiefnemer om hun lichamen te verbranden en zorgde ervoor dat de stoffelijke resten van Shelley in Rome werden begraven. Toen plande hij daar zijn eigen rustplaats op hetzelfde kerkhof.

Hij maakte nog avances naar de weduwe van Shelley en ook naar Claire Clairmont, maar ook deze moest het overlijden van haar dochttertje nog verwerken. Bovendien vond Claire hem toch wel wat te onstuimig om mee samen te leven. Ze bleven wel corresponderen.

Toen Byron via Genua samen met Pietro Gamba naar Griekenland vertrok om deel te nemen aan de Grieks-Turkse oorlog, was Trelawny onmiddellijk bereid om hen te vergezellen. Hoewel ze elkaar soms op de zenuwen werkten, waren zij tijdens de reis meestal samen om te zwemmen, te boksen en op waterwild te jagen.

In Griekenland werd Trelawny de gezant van Byron, vertrok naar Salamis en werd later bevelhebber van een een-

heid Albanezen. Byron was bevelhebber geworden over een groep chaotische Soulioten. Hij kreeg malaria en overleed in Missolonghi. Samen met Pietro Gamba en butler William Fletcher zou Trelawny voor de repatriëring zorgen van het stoffelijke overschot.

Na een nog woelige Griekse periode – waarbij hij nauwelijks aan de dood ontsnapte – kende Edward Trelawny een verder turbulent leven, mede door een aantal publicaties met meer verzinsels dan waarheid. In 1832 kwam hij terug naar Londen en was er welkom in de societykringen. Hij kwam beter bij kas en reisde naar de Verenigde Staten, waar hij vaststelde dat zijn atheïstische ideeën weinig weerklank vonden.

Terug in Londen probeerde hij het nog in de politiek met radicale programma's, maar hij had meer succes bij de vrouwen. Zijn seksuele escapades waren wijd en zijd bekend.

In de herfst van zijn lange leven werd hij ascetisch en woonde hij in Sompting, Sussex. Hij verzorgde zijn prachtige tuin en werd zelfs vegetariër.

Edward Trelawny overleefde vier van zijn zeven kinderen (van diverse mislukte huwelijken). Hij leefde nog samen met Emma Taylor, een veel jongere vrouw. Alleen zijn dochter Laetitia werd in Sompting een troost in zijn oude dag.

Van het gezelschap rond Lord Byron werden Trelawny en Jane Williams de langst overlevenden. Hij werd 88 jaar en werd – volgens zijn wens – in Rome begraven.

Pietro Gamba

Ravenna? 1801 – Diamantopoulos (Griekenland) 1827

De een jaar jongere broer van Teresa Guiccioli was aanvankelijk niet zo gelukkig met de (verboden) liefdesverhouding tussen zijn zus en Lord Byron. De Gamba's waren overtuigde revolutionairen, die zich verzetten tegen de Oostenrijkse overheersing van Toscane en het Noorden van Italië. Dit was een erfenis van Napoleon, die dit gebied aan de Oostenrijkers had overgelaten en dat was bevestigd door het Congres van Wenen.

Vader Graaf Gamba nam zijn dochter en Byron in bescherming toen Teresa scheidde van haar veel oudere man. Hij bemiddelde zelfs bij paus Pius VII om een toelating tot scheiding te bekomen. Dit kon op voorwaarde dat de geliefden niet gingen samenwonen.

Pietro Gamba werd toen de onvoorwaardelijke medestander van Lord Byron en kon op de sympathie van de dichter rekenen tijdens zijn gewaagde activiteiten met de Carbonari ('Houtskoolbranders'). Deze revolutionaire beweging was ook verbonden aan de Vrijmetselaarsbeweging, waardoor zij door diezelfde paus werden geëxcommuniceerd.

De familie moest hun verblijf in Ravenna verlaten toen zij daar gevaar voor hun leven vreesden. Ze kwamen via Firenze naar Pisa, waar Teresa en haar broer Pietro in het gezelschap van Byron, de Shelley's, Claire Clairmont, Leigh Hunt, Edward Trelawny en de andere libertijnen verbleven.

Op 2 juli 1822 werden de Gamba's aangespoord om binnen de vier dagen ook Toscane te verlaten en gingen zij naar Genua. In augustus verdronken Shelley en Williams en na

al dat droevige wedervaren gingen ook Byron en Teresa richting Genua.

Lady Blessington getuigde dat Byron Pietro Gamba waardeerde als *'one of the most amiable, brave and excellent young men he had ever encountered ...'*

Op 15 juli 1823 ging de broer van Teresa mee aan boord toen Lord Byron vertrok naar Griekenland. Daar bleef hij in contact met zijn zus, die in Genua was achtergebleven.

In zijn geschriften brengt Pietro Gamba verslag uit van de laatste levensjaren van Byron.

Hij was er bij in Missolonghi toen de dichter er overleed.

Samen met Teresa reisde hij nog naar Engeland om de stoffelijke resten van Byron te repatriëren. Hij keerde echter terug naar Griekenland om zijn de strijd tegen de Turken verder te zetten. In 1827 – drie jaar na de dood van Byron – overleed Pietro Gamba daar aan tyfus. Hij werd 26 jaar.

Douglas Kinniard

26 februari 1788 – Londen 12 maart 1830

Kinniard was de vijfde zoon van de 7de Lord George Kinniard en Elisabeth Ransom, de dochter van een bankier. Douglas Kinniard was een leeftijdgenoot van Lord Byron en John Hobhouse en had eveneens gestudeerd aan het Trinity College in Cambridge.

Met Hobhouse reisde hij naar het Europees vasteland en hij ging nadien ook nog een keer naar Parijs. Na zijn terugkeer werd hij actief als bankier bij Ransom & Moreland. Hij bleef niettemin bij de progressieve kring rond Byron en werd lid van het comité dat het Drury

Lane Theatre in Londen ging beheren. Hij zou de Lord aangezet hebben tot het schrijven van de *Hebrew Melodies*.

Lord Byron deed dikwijls beroep op hem wanneer hij geld nodig had of om disputen op te lossen, o.a. met zijn uitgever John Murray. Na de dood van de dichter was Kinniard, samen met Hobhouse, aanwezig wanneer de fameuze *Mémoires* werden verbrand in het kantoor van Murray.

Douglas Kinniard was ook politiek actief en werd in 1818 genomineerd voor de City of Westminster. Een jaar later werd hij lid van het Huis van Afgevaardigden. Hij steunde zijn vriend John Hobhouse toen deze een anoniem rebels pamflet publiceerde. Hobhouse ging toen een korte periode in de gevangenis.

Toen Byron in Venetië verbleef, kwam Kinniard hem daar opzoeken. De dichter vertrouwde hem onvoorwaardelijk om zijn geldzaken, vooral ook schulden, te beheren. Ook de verkoop van geërfde koolmijnen en van Newstead Abbey bleven jarenlang kopzorgen.

Douglas Kinniard is nooit getrouwd. Hij overleed op 42-jarige leeftijd in Pall Mall East, Londen na een slepende ziekte.

Lady Blessington

Knockbrit (Tipperary) Ierland 1 september 1789 – Parijs 4 juni 1849

Marguerite Gardiner werd Lady Blessington toen zij huwde met Viscount Mountjoy, graaf van Blessington. Zij had toen al een traumatische ervaring gehad toen haar vader haar op 15-jarige leeftijd had uitgehuwelijkt aan een militair, kapitein Mau-

rice St. Leger Farmer. Een 'verstandshuwelijk' noemde hij dit. Farmer bleek een dronkenlap met sadistische uitspattingen, die stierf in een van zijn overdadige crisissen.

Deze mooie dame ging in haar nieuwe omgeving een mondain leven tegemoet en werd ook literair erg actief. Ze publiceerde o.a. verhalen over de Londense societykringen.

Lady Blessington was een jaar jonger dan Byron en was opgetogen toen zij haar aanbeden idool in 1822 eindelijk ontmoette in Genua. Zij maakte daar deel uit van de Britse kolonie met haar echtgenoot en de jongere Alfred D'Orsay, de man die met de dochter van Graaf Blessington was getrouwd. D'Orsay was een niet onverdienstelijk tekenaar-graveur en schilder en maakte ook een portret van Byron. Hij zorgde ervoor dat er altijd wel schandalen en geldverspilling aan de orde waren.

Marguerite had nauwelijks twee maanden de gelegenheid om met de dichter te converseren, vaak tot ergernis van Teresa. Hun verhouding zou zuiver platonisch gebleven zijn, hoewel dat te betwijfelen is. De dichter schreef een gedicht voor Marguerite waarin een duidelijke vermoeidheid aanwezig is.

De Blessingtons steunden het Brits-Griekse avontuur en na het vertrek van Byron vinden we Marguerite terug in Frankrijk, waar haar man overleed in mei 1829. Vanaf dan begon een erg onstandvastig leven met graaf D'Orsay en wijdde zij zich vooral aan de literatuur. Ze publiceerde met succes een aantal verhalen en vooral de bekend gebleven *Conversations of Lord Byron* in 1834, tien jaar na zijn dood.

Ondanks haar succes verkeerden zij en Alfred D'Orsay voortdurend in financiële moeilijkheden. Hierdoor weken zij uit naar Parijs, waar beiden overleden. Lady Blessington werd 60 jaar. Het portret dat Thomas Lawrence van haar

schilderde, toont haar als een van de mooiste vrouwen uit het staalboek dat Lord Byron in zijn korte leven kon voorleggen.

John FitzGibbon

10 juli 1792 – 18 augustus 1851

Deze aristocraat was vier jaar jonger dan Lord Byron, maar had eveneens zijn opleiding gekregen aan de Harrow School in Londen, waar beiden echte vrienden werden. Later ging hij naar de Christ Church universiteit in Oxford. Byron ging naar Cambridge studeren en nam zijn intrek in

Newstead Abbey in Nottingham.

John FitzGibbon was genaamd naar zijn vader, Graaf Clare. Zijn moeder Anne Whaley was afkomstig uit een politiek actieve familie. Vanaf 1820 was ook zoon John lid van The House of Lords. Tien jaar later werd hij aangesteld tot gouverneur van Bombay. Hij was lid van de Royal Asiatic Society en eindigde zijn carrière als Lord Luitenant of the City of Limerick.

FitzGibbon huwde met Elisabeth Burrell, dochter van Peter Burrell, graaf van Gwydwyr.

ANDERE TIJDGENOTEN

Johann Wolfgang von Goethe

Frankfurt 28 augustus 1749 – Weimar 22 maart 1832

Lord Byron voerde kort voor zijn vertrek naar Griekenland vanuit Genua en Livorno nog een korte briefwisseling met de toen al bejaarde Goethe. Hij vond de Duitse dichter de grootste van zijn tijd. Ook Goethe kende het werk van Byron en had vooral bewondering voor de toen gepubliceerde canto's van *Don Juan*.

Napoleon Bonaparte

Ajaccio (Corsica) 15 augustus 1769 – Sint-Helena 5 mei 1821

De Franse keizer en dictator werd door Byron verkozen boven de eigen Britse Lord Wellington. De dichter had tijdens zijn schooljaren in Harrow, Londen, een beeltenis van Napoleon op zijn kamer. Lord Byron reisde in 1816 met een replica van de koets van de keizer door Vlaanderen naar Duitsland en Zwitserland. Hij viel daarmee in panne in Lochristi.

Hij zou deze koets nooit betalen. Na Antwerpen en Brussel kwam hij ook in Waterloo, waar hij enkele 'souvenirs' van het slagveld meenam.

In Venetië stelde Byron vast dat Napoleon een groot deel

van het Italiaanse grondgebied in handen van de Oostenrijkers had gegeven. Deze hadden geen enkele zorg voor dit gebied en lieten de steden verkommeren, wat ook leidde tot de opstand van o.a. de revolutionaire Carbonari.

Napoleon was toen al verbannen naar Sint-Helena, waar hij overleed op 52-jarige leeftijd.

Arthur Wellesley, Lord Wellington

Dublin 1 mei 1769 – Dover 14 september 1852

Deze Britse militaire leider behoorde tot de protestantse elite in Ierland. Na de dood van zijn vader verhuisde hij met zijn moeder en broer naar Brussel, waar hij een tijdlang naar school ging. Hij leerde paardrijkunst aan de Franse Koninklijke Academie in Angers en leerde daar ook wat Frans. Na zijn promotie tot kolonel vertrok hij naar Indië – waar zijn broer Richard Wellesley gouverneur-generaal was – en hij vocht daar in verscheidene oorlogen.

Wellesley kwam naar het Iberische schiereiland waar hij in Portugal de Fransen versloeg, maar zich moest terugtrekken na de wapenstilstand met de Conventie van Sintra.

Lord Byron zou dit tijdens zijn verblijf in Lissabon hekelan als de ‘Grote Flater’ van de Britten, die zich door de Fransen in de luren hadden laten leggen.

Byron zal Lord Wellington blijven verwijten dat hij met de overwinning in Waterloo niets gedaan heeft om de sociale situatie in het verpauperde Engeland – en in de rest van Europa – te verbeteren.

Ferdinand I der Beide Siciliën

Napels 12 januari 1759 – Napels 4 januari 1825

De derde zoon van Karel III van Spanje en Maria Amalia van Saksen stamde uit het huis Bourbon. Hij was tot 1806 Ferdinand IV, koning van Napels, tot 1816 Ferdinand III, koning van Sicilië en tot 1825 koning van Beide Siciliën.

Hij kwam op 8-jarige leeftijd op de troon, met de Toscaanse markies Bernardo Tanucci als regent. Deze stimuleerde de knaap in het nietsdoen, sport, genotzucht en verwaarloosde opzettelijk zijn onderwijs. Het gevolg was dat de atletisch gebouwde Ferdinand verslaafd was aan volkse vormen van laag vermaak; hij verkeerde graag in het gezelschap van de 'Lazzaroni', sprak hun dialect en verkocht zelfs met hen vis op de markten.

Toen hij meerderjarig was, verbande hij als koning de Jezuïeten. Hij trouwde in 1768 met Maria Carolina, dochter van keizerin Maria Theresia van Oostenrijk. Deze overtroefde hem al vlug en nam zelf de macht in handen.

Zij ontsloeg Tanucci en vond steun bij de Brit Sir John Acton om de relaties tussen Oostenrijk en Engeland te herstellen. John Acton werd voor een groot deel verantwoordelijk voor de corruptie, wreedheden en spionagepraktijken op het grondgebied van het toenmalig verdeelde Italië. Hij beïnvloedde Maria Carolina in hoge mate.

Toen in 1806 de Fransen Napels binnenvielen, maakte Napoleon Bonaparte zijn broer Jozef tot koning van Napels en verloren de Bourbons de kroon. Ferdinand behield de steun van de Britten en bleef regeren over Sicilië. Na de val van Napoleon werd hij Ferdinand I en gehoorzaamde

hij aan de wil van de Oostenrijkers. Hij werd een despoot en onderdrukte zonder genade alle uitingen van protest en liberalisme. Dit leidde tot verzet en snelle uitbreiding van de Carbonari (Houtskoolbranders). Door een eedbreuk van Ferdinand ontstond er later een korte strijd, waarbij de Napolitanen door de Oostenrijkers werden verslagen.

Ferdinand overleed op 4 januari 1825 en heeft een bijzonder slechte faam nagelaten. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Frans I, die vijf jaar later eveneens overleed.

Zijn oudste dochter Maria Theresia huwde met de Oostenrijkse keizer Frans II. Marie Amelie werd de vrouw van Louis Philippe van Frankrijk.

Ferdinand en Maria Carolina kregen niet minder dan zeventien kinderen, waarvan er heel wat erg jong zijn overleden. Het is tijdens deze periode dat Lord Byron en de familie Gamba van Teresa Guiccioli eerst in Ravenna en later in Venetië en Pisa voortdurend moeilijkheden ondervonden en gedwongen werden te verhuizen. De sympathieën van de Gamba's met de Carbonari en de Libertijnen waren hiervan de oorzaak.

George III van het Verenigd Koninkrijk

Norfolk House Londen 4 juni 1738 – Windsor Castle 29 januari 1820

Vanaf 1760 werd George Willem Frederik koning van Groot-Brittannië en Ierland als George III. Bovendien heerste hij ook over de keurvorstendommen Hannover en Brunswijk-Lüneburg, die binnen het Heilige Rooms Rijk lagen. Hoewel hij al in zijn jeugd ziekelijk was en geplaagd werd

door neurosen regeerde hij zestig jaar lang. Vanaf 1788 werd zijn toestand zorgwekkend, maar de regering had voordien al zijn aftreden geweigerd. Volgens zijn dokters leed hij aan porfyrie, een stoornis in de lever die gepaard gaat met hevige psychische stemmingswisselingen, waarbij hij vaak onvoorspelbaar en agressief werd.

George III was op 8 september 1761 getrouwd met hertogin Sophia Charlotte van Mecklenburg-Strelitz. Ze hadden elkaar voordien nog nooit ontmoet. Twee weken later werd het koningspaar gekroond in Westminster Abbey. Het werd een gelukkig huwelijk en in tegenstelling tot vele vorsten en aristocratische tijdgenoten had George geen maîtresses. Ze kregen vijftien kinderen, negen zoons en zes dochters. Om dit grote gezin te herbergen, kocht hij Buckingham House, het latere Buckingham Palace.

Zijn regeerperiode werd getekend door vele militaire conflicten. Tijdens de Zevenjarige Oorlog in Noord-Amerika versloegen de Engelsen de Fransen, maar de Onafhankelijkheidsoorlog maakte daar snel een einde aan. De Verenigde Staten werden een feit. De Britten bleven de baas in Indië.

De revolutie en de Eerste Franse Republiek waren niet naar de zin van Engeland. Zij hadden het eerst te maken met de komst van de Industriële Revolutie en konden een echte opstand van het volk voorkomen. Dit zorgde ook voor een forse toeneming van de handel.

De oorlogen op het Iberische schiereiland en uiteindelijk de Slag bij Waterloo, waar Wellington het leger van de Franse Napoleon Bonaparte versloeg, wogen eveneens op de meestal verlegen en kunstminnende George III. Maar hij was toen al vervangen door de regent. De koning had een veelzijdige kennis van de wetenschappen en cultuur. Hij reisde weinig, maar had een enorm rijke bibliotheek die

zowat 65.000 boeken telde. Deze werd in zijn geheel aan het British Museum geschonken.

George III ondersteunde financieel de Royal Academy of Arts, die hij in 1768 had opgericht.

De laatste periode in zijn leven werd getekend door een jarenlange aftakeling. Na de dood van zijn jongste dochter in 1810 kende hij een hevige depressie, waarvan hij nooit meer zou herstellen. Prins George werd als regent benoemd omdat de koning in de onmogelijkheid was te regeren. Hij trok zich terug in Windsor Castle, waar hij vaak urenlang onophoudelijk praatte. De koning werd dement, blind en doof. Hij overleed in Windsor op 29 januari 1820 in het bijzijn van zijn lievelingszoon Frederik en werd er begraven.

Lord Byron liep niet hoog op met deze George III. Engeland had al te lang geleefd met deze ziekelijke, maar het toch goed menende koning. Bovendien ergerde hij zich ook aan het regentschap en ging daar hevig tegen tekeer in zijn satires. In *The Vision of Judgment*

dat hij in 1822 in Pisa heeft beëindigd, laat hij Sint-Pieter met roestige sleutels aan de hemelpoort de koning opwachteren en deze wordt niet gespaard.

He died! His death made no great stir on earth

En verder:

And when the gorgeous coffin was laid low,

It seem'd the mockery of hell to fold

The rottenness of eighty years in gold.

De satire is een pittige discussie tussen Sint-Pieter, aartsengel Michaël en Lucifer over wat er met de koning van Engeland moet gebeuren. Uiteindelijk slipt deze ongemerkt de hemel binnen. Dus toch nog mededogen, eigen aan Byron.

Paus Pius VII

Cesena 14 augustus 1742 – Rome 20 augustus 1823

Luigi Barnaba Chiaramonti werd geboren in een adellijke Italiaanse familie in Cesena, een stad tussen Ravenna en Rimini, niet ver van de Adriatische Zee. Hij studeerde in Ravenna en trad toe tot de Benedictijnerorde. Een vriend van de familie, Giovanni Braschi, werd paus Pius VI. Dit bevorderde zijn eigen carrière binnen de Romeinse clerus. In 1785 werd hij bisschop van Imola. Hij maakte naam met zijn verklaring dat de rooms-katholieke Kerk en de democratische instellingen dezelfde doelstellingen konden hebben.

Pius VI werd in ballingschap gedwongen, waardoor de meeste kardinalen naar Venetië gingen. Ze verbleven daar in het benedictijnerklooster op het eiland San Giorgio Maggiore. Daar werd na de dood van de paus ook het conclaaf gehouden en werd kardinaal Chiaramonti de compromisfiguur. Hij nam de naam aan van zijn voorganger.

Het gebied werd door de Fransen bezet en de kerkelijke goederen geconfisceerd, ook de pauselijke tiara. De nieuwe paus werd met een exemplaar uit papier-maché gekroond.

Al vlug sloot Pius VII een concordaat met Napoleon en werd de Italiaanse kerk niet opgeheven, wat in Frankrijk en elders wel gebeurde.

Napoleon Bonaparte speelde als het ware kat en muis met deze paus. Hij liet deze naar Parijs komen waar Bonaparte zichzelf en Josephine tot keizer en keizerin kroonden. Nadat Napoleon de kerk toch bleef aanvallen deed deze paus hem in de ban. In 1809 werd Pius VII gevangen genomen en in

Savona opgesloten. Later werd hij overgebracht naar Fontainebleau, nabij Parijs, waar hij geïsoleerd werd en gedwongen werd tot toegevingen.

Rome als de Eeuwige Stad werd door Napoleon herleid tot een prefectuur. De paus kon in triomf naar Rome terugkeren toen Napoleon werd verbannen naar Elba. Pius VII toonde zich vergevingsgezind en bood onderdak aan de familie van de Franse keizer.

De paus was niettemin een reactionair en herstelde de Orde van de Jezuïeten, voerde de index en de inquisitie terug in en stuurde de Joden terug naar hun getto's.

Pius VII werd een aartsvijand van de vrijmetselarij en was uitermate streng tegen de Carbonari, een liberale verzetsbeweging van democratischgezinden.

In deze context was het verwonderlijk dat deze paus toestemming verleende aan Teresa Guiccioli om te scheiden van haar man, nadat zij verliefd was geworden op Lord Byron.

Zij mocht niet hertrouwen en niet samenwonen, maar onder de hoede blijven van haar familie. Dit bespaarde haar een kloosterleven. Omdat de familie Gamba sympathiseerde met de goddeloze Carbonari dienden zij voortdurend te verhuizen naar veiligere oorden.

Paus Pius VII werd 81 jaar en werd na zijn dood in 1823 opgevolgd door Leo XII. Het pauselijke wereldlijke gezag kalfde verder af in Italië tot zij zich terugtrokken in het Vaticaan. Dit werd tijdens het bewind van Mussolini geregeld met het Verdrag van Lateranen. Toen ontstond de staat Vaticaanstad.